

Ročník 5 / číslo 4
duben 2016

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

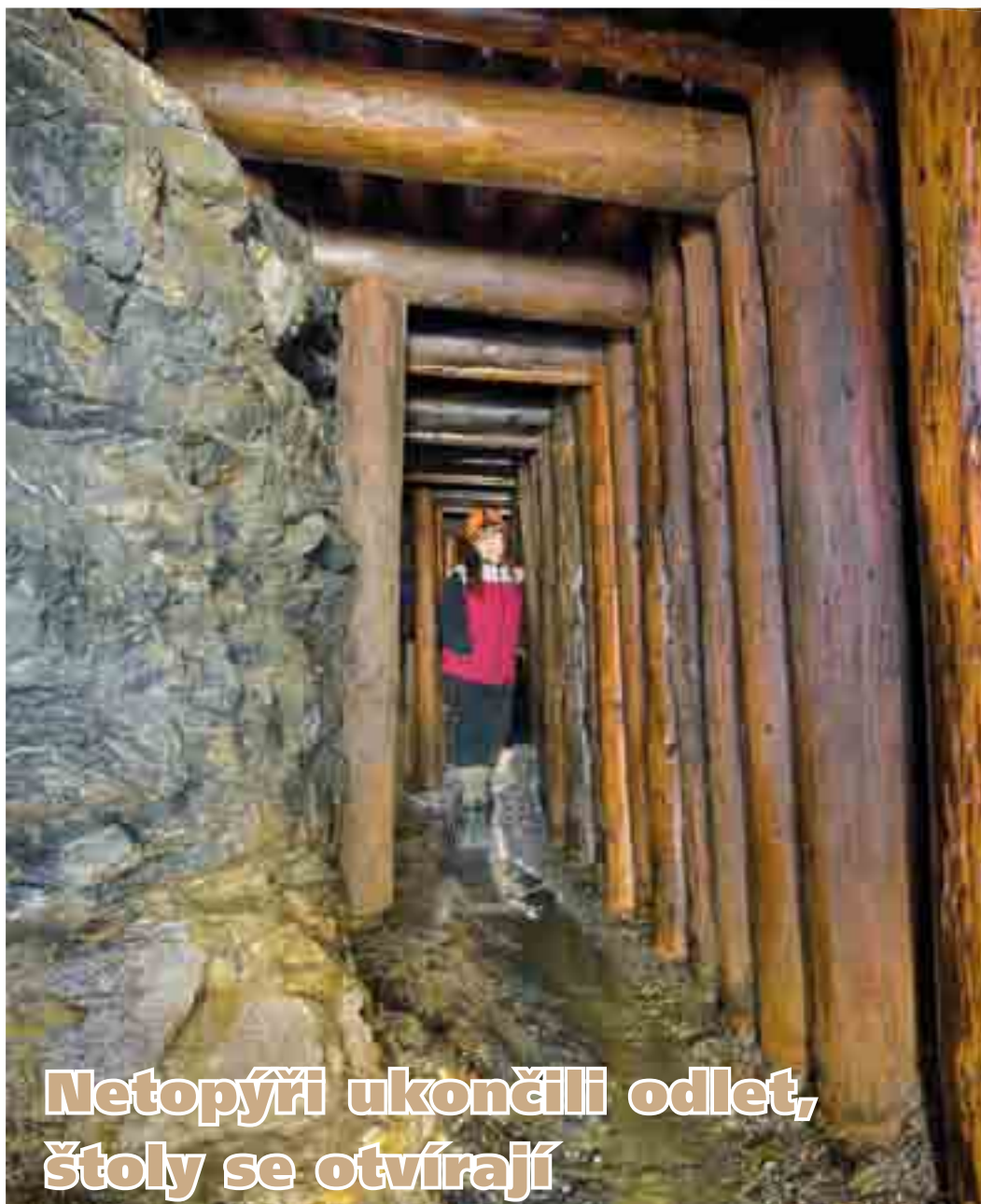
*Atmosférické a klimatické
vlivy v Krušných horách
Čtěte na str. 4*

*Nejvýše položené
krušnohorské samoty
Čtěte na str. 10*

*Tip na výlet:
Jarní Poohří
Čtěte na str. 18*

**Netopýři ukončili odlet,
štoly se otvírají**

Jarní

Přijde jaro, sluncesmaž,
kam se, dědo, kam schováš?
Schovám já se do sklepa,
vydržím to do léta.
Na podzim tam pobudu,
v zimě vlezu na půdu,
dožiji tam důchodu.
Příští rok to zkusím znova,
než mě šoupnou do domova.

Milí čtenáři,
dnešní úvodní slovo jsme zahájili tentokrát nepolitickou, zato však optimistickou říkankou ze současnosti. Bez ohledu na to, „co tím chtěl básník říci“, jaro jistě vítá každý z nás tak, jak ho pravidelně vítala a očekávala lidská pokolení, kam až paměť a záznamy sahají. Rituály z dob pohanských vystřídaly zvyky a tradice křesťanské, které postupně vytěšňují oslavy konzumní, prezentované hlavně pestrými slevovými manévry.

Nehledě na výše uvedená konstatování však aktivita celého lidského mraveniště vzrůstá. Zahrádkáři už finišují s přípravami na novou sezonu. V plném proudu jsou úpravy a čištění prostranství, ulic a (někdy i) zákoutí. Zaplňují se pískoviště, dětská hřiště, lidé vyrazí pěšky či na kolech do přírody, bezděčně sledující bleskové změny kulís, jež jim jarní příroda nabízí.

A stejně tak nabízíme a budeme nabízet i my na stránkách našeho časopisu vám, čtenářům, kam se

podívat, co zajímavého v našem krušnohorském regionu navštívit. A je toho opravdu nepřeberné množství. V tomto čísle představujeme staré hrady v Poohří, nejvyšší položené, dnes už většinou neexistující samoty Krušných hor i skoro zapomenuté lokality v okolí Vejprtu včetně solné stezky. Takže, přátelé, neváhejte a vyrazte nejen za poznáním. Neberte při tom ohled na rozmary aprílového počasí. K jaru zákonitě patří.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Krušné hory – atmosférické a klimatické vlivy <i>Thema: Erzgebirge – atmosphärische und klimatische Einflüsse</i>	4
Hory a lidé: Kdo jste, doktore Slánský? <i>Gebirge und Leute: Wer sind Sie, Herr Doktor Slánský?</i>	6
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region</i>	8
Ze společnosti a kultury: Jáchymovské „Kolo příběhů“ se pootočilo <i>Kultur und Gesellschaft: Die erneuerte Flaschnerkapelle in Hroznětín</i>	9
Ze společnosti a kultury: Obnovená Flaschnerova kaple v Hroznětíně <i>Kultur und Gesellschaft: Die erneuerte Flaschnerkapelle in Hroznětín</i>	9
Historie: Nejvyšší položené samoty a osady Krušných hor <i>Geschichte: Die höchstgelegenen Einöden und Siedlungen des Erzgebirges</i>	10
Když se řekne: Pinka <i>Wenn man sagt: Pinge</i>	13
Historie: Grund, nejstarší část města Vejprtu <i>Geschichte: Grund, der älteste Ortsteil der Stadt Vejprtu</i>	14

Tip na výlet: Za jarem pod horami v údolí Ohře <i>Ausflugstipp: Der Frühling in Egerthal</i>	18
Historie: Krásná Lípa – někdejší sklářská obec <i>Geschichte: Krásná Lípa – eine ehemalige Glashüttengemeinde</i>	20
Aktuality: Lesnické hospodaření v Krušných horách <i>Aktualität: Forstwirtschaft im Erzgebirge</i>	22
Sport: Krušnohorský výlet přilákal běžkaře do okolí Perninku <i>Sport: Erzgebirgsausflug hat die Langläufer in die Umgebung von Pernink gelockt</i>	23
Hory a lidé: Okrsek Bouřňák horské služby <i>Gebirge und Leute: Der Bergwachtbezirk Bouřňák</i>	24
Aktuality: Nemocnice Ostrov otevřela nový pavilon <i>Aktualität: Das Krankenhaus Ostrov hat einen neuen Pavillon geöffnet</i>	25
Recept měsíce: Bramborák se slaninou <i>Rezept des Monats: Kartoffelpuffer mit Speck</i>	26
Boží Dar: Dámská jízda aneb školačky zaplavily Boží Dar <i>Boží Dar: Die Damenfahrt, Schülerinnen haben Boží Dar überschwemmt</i>	27
Zaručené počasí: Zima 2015/2016 je za námi <i>Der Wetter: Der Winter 2015/2016 ist hinter uns</i>	28
Vážně nevážně: Bajka? <i>Ernsthaft unernsthaft: Fabel?</i>	29

**Ročník 5 / číslo 4
DUBEN 2016**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzogebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzogebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Ulrich Möckel, Eva Skalníková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron, Martin Liška

Foto na titulní stránce: Milan Korba
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwimana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklin - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimůthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Potůčky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štrébová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil, infocentrum
Ostrov - Dům Kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzínová pumpa, infocentrum
Sokolov - Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 900 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 10. 5. 2016.

Rudolf Höhnsl slaví sedmdesátiny

Rudolf Höhnsl, bývalý vynikající československý reprezentant ve skoku na lyžích a dlouholetý občan Perninku (žije zde od svých dvou let), oslaví 21. dubna 2016 své 70. narozeniny.

Společně s Jiřím Raškou, Zbyňkem Hubáčem, Daliborem Motejkem a dalšími patřil do skokanské

Rudolf Höhnsl v době aktivní kariéry v reprezentaci

špičky, a to nejen v Československu. V letech 1965–1978 reprezentoval Československo ve skocích na lyžích v kategorii mužů, stal se pětkrát mistrem republiky. Jedenáctkrát se zúčastnil nejprestižnějších skokanských závodů Turné čtyř můstků a umístil se osmkrát v první desíce, roku 1973 závod v Bischofshofenu dokonce vyhrál. Třikrát se zúčastnil olympijských her (Grenoble 1968, Sapporo 1972 a Innsbruck 1976), třikrát byl také na mistrovství světa (Oslo 1966, Vysoké Tatry 1970 a švédský Falun 1974, kde získal na velkém můstku bronzovou medaili). V roce 1973 byl vyhlášen nejlepším lyžařem jako „Král bílé stopy“. Kromě toho byl vyhlášen sportovní legendou Karlovarského kraje. Obec Pernink vždy propagoval doma i ve světě.

Po ukončení skokanské kariéry působil pan Höhnsl jako skokan-

ský trenér československé a české reprezentace a později jako trenér juniorské a seniorské reprezentace Švýcarska, kde trénoval budoucího nejslavnějšího švýcarského skokana a čtyřnásobného olympijského vítěze Simona Ammanna. Po završení trenérské kariéry působil v Mezinárodní lyžařské federaci (FIS) až do roku 2006 na skokanských soutěžích jako mezinárodní stylový rozhodčí.

V roce 2001 byla panu Rudolfu Höhnlovi udělena cena nejlepšího lyžaře Karlovarského kraje 20. století.

Nelze se rovněž nezmínit o jeho fotbalových dovednostech. Když mu to reprezentační povinnosti skokana na lyžích dovolily, vždy rád posílil Sokol Pernink. Pro svoji rychlost, fyzickou kondici a střelecké schopnosti byl vždy přínosem – za jeho přítomnosti Sokol jen málokdy prohrál.

Po ukončení profesní kariéry byl po dvě volební období do roku 2014 členem zastupitelstva obce Pernink.

K jeho významnému životnímu jubileu mu přejeme do dalších let pevné zdraví, vitalitu, spokojenost a životní pohodu!

za všechny perninské pamětníky, přátele a známé, kteří sledovali jeho kariéru a těšili se z jeho sportovních a trenérských úspěchů,
Rudolf Holý, Václav Cipra

Netopýři ukončili odlet, štolý se otvírají

Důl Mauritius na Hřebečné a štola Johannes na Zlatém Kopci u Božího Daru se v sobotu 30. dubna po více než půl roce opět otevrou veřejnosti. Skončí tím období, kdy byly oba doly uzavřeny kvůli ochraně přezimujících netopýřů. Jejich návštěva bude od 30. dubna možná každý den včetně víkendů, a to v případě dolu Mauritius až do 30. září, u štolý Johannes se zatím počítá s tím, že prohlídky poběží minimálně do konce srpna.

Důl Mauritius bude přístupný stejně jako loni pětkrát denně, první prohlídka bude začínat v 10:00

a poslední v 16:00. Na 30. dubna odpoledne chystá město Abertamy ve spolupráci se Spolkem přátel dolu sv. Mauritius malou slavnost, detaily však v době uzávěrky Luftu ještě nebyly známy. Podrobnosti bude možné zjistit na www.dul-mauritius.cz, kde si lze rovněž rezervovat prohlídku dolu.

Prohlídky štolý Johannes budou letos probíhat s drobnou změnou: byla zrušena tzv. speciální naučná trasa a místo toho budou posílány prohlídky po velké naučné trase, trávající i přes tři hodiny, na něž se zájemci budou moci vydat

Slavnostní otevření dolu Mauritius 8. května 2015

v pondělí a pátek vždy ve 14:30. Základní prohlídky poběží stejně jako loni každý den v 9:30 a 12:00 a kromě pondělka a pátku také ve

14:30. Bližší informace lze získat a návštěvy si předem rezervovat na www.stolajohannes.cz.

Michal Urban

Krušné hory a UNESCO: dočasně pozastaveno

Saské ministerstvo vnitra se po dohodě s Ministerstvem kultury ČR rozhodlo, že dočasně stáhne žádost o zápis Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO. Rozhodnutí o zápisu Krušnohoří na

tento prestižní seznam tak nepadne letos, jak se dosud předpokládalo. Tento krok je výsledkem mnohaměsíčních jednání saských a českých odborníků s organizací ICOMOS, jež je poradním orgánem UNESCO pro hodnocení žádostí. Experti

ICOMOS potvrdili, že Krušnohoří má potenciál stát se světovým dědictvím, doporučili však žádost ještě v některých aspektech doladit. Upravenou nominační dokumentaci předloží saská a česká strana Centru světového dědictví v Paříži k nově-

mu posouzení v nejbližším možném termínu, tedy do 1. února 2017. Vzhledem k tomu, že zpráva o stažení žádosti se objevila až po uzavření tohoto vydání Luftu, přinese více informací v příštím čísle.

(MU)

Krušné hory – atmosférické a klimatické vlivy

Klimatická zvláštnost Krušných hor je dána hlavně jejich geografickou polohou. Je to vlastně první velký horský masiv od moře, a dochází zde tím pádem podle převládajícího pohybu vzdušných proudů ke střetům oceánského a vnitrozemského vzduchu, které následně doprovází atmosférické jevy spojené s extrémními projevy počasí. Zdejší příroda tak je, a odedávna byla, vystavena živelním pohromám, způsobeným větrem a srážkami jak sněhovými, tak dešťovými včetně náhlých a prudkých výkyvů teplot.

Pršelo, jen se lilo

Oblast s největším množstvím srážek je bezpochyby mezi Přebuzí a Carlsfeldem. U pramenů Rolavy spadlo ve druhé polovině 20. století více než 1 300 mm srážek ročně (nedaleká stanice Carlsfeld-Weiterswiese má mezi lety 1951 až 2010 oficiální průměr 1 246 mm, v první půlce 20. století však byly srážky ještě mnohem vyšší – 1 478 mm).

Nejdešivějším byl doposud rok 1922. V dolní části Carlsfeldu tehdy bylo naměřeno 1 889 mm. Je jisté, že pokud by už tehdy měřila stanice nahoře na přehradě Weiterswiese, bylo by tam změřeno přes 2 100 mm (Fichtelberg měl tehdy 1 719 mm).

Pokud se zabýváme jednotlivými měsíci, nejdešivějším v celém západním Krušnohoří byl červenec 1954. V Schönheide spadlo 552 mm srážek, z toho jen na 10. červenec připadalo 158 mm.

Denních extrémů bylo velmi mnoho. Za zmínku stojí absolutní německý srážkový rekord z Zinnwaldu z 12. srpna 2002 – 313 mm. V nedalekém Altenbergu ovšem ten samý den změřila saská

hydrologická služba na přehradě 343,1 mm, což se velmi blíží absolutnímu středoevropskému rekordu z Nové Louky v Jizerských horách z 29. července 1897 (tehdy šlo o 345 mm).

Další extrém byl zaznamenán v noci z 8. na 9. července 1927, kdy ve východních Krušných horách na retrogradní teplé frontě postupující od jihovýchodu vznikly neobvykle silné bouřky (na teplých frontách vzácnost) hlavně díky konfiguraci terénu Krušných hor. Na stanici Krásný Les tehdy napršelo za 10 hodin trvající bouře 209 mm, v sousedním Sasku až 230 mm.

Další úhrn pravděpodobně přesahující 200 mm byl 9. června 1961 v okolí Přebuze. Tehdy však v oblasti neměřila žádná srážkoměrná stanice, takže jde jen o odhad. V nejbližší okrajově zasažené stanici Oloví tehdy spadlo 97,1 mm, takže se dá v epicentru předpokládat klidně dvojnásobek.

Jiný extrém blížící se 200 mm byl změřen kupodivu v lednu. Jde o rekordní denní úhrn srážek v zimním půlroce v celém Československu. Dne 3. ledna 1932 napršelo na Jelení 190,3 mm a pak

Telnice ve východních Krušných horách po povodni z 8. července 1927

následovala velká povodeň na Rolavě. Na přehradě u Carlsfeldu spadlo tehdy 150 mm, takže se nejedná o chybu měření. Zajímavé je, že tehdy neuplynul ani rok od poslední povodně z 6. července 1931, kdy v oblasti kolem Jelení napršelo též přes 150 mm (v Johanngeorgenstadtu naměřili 138,7 mm). Ke 200 mm srážek se blíží i povodeň z okolí Marienbergu v červenci 1999.

Dnů s více než 100 mm srážek se vyskytlo v uplynulém století mnohem více a byly následně dopro-

vázeny povodněmi jak lokálními, tak i katastrofálního rozsahu, např. v červenci 1931.

Vichřice a tornáda

Ještě ve větší míře poškozují zdejší přírodu vichřice, po nichž zůstávají obrovské škody v lesích i na lidských přibytích. Největší zatím naměřené nárazy větru byly zaznamenány 3. ledna 1976 na Fichtelbergu, a to 216 km/hod. Na Klínovci v noci z 27. na 28. října 2002 naměřily přístroje 198 km/hod. Zalistujeme-li v Lehmanově kronice Krušnohoří z konce 17. století, dozvíme se, že během let 1100–1670, to je za 570 let, bylo v Krušnohoří zaznamenáno na 150 vichřic, z toho třináct velkého rozsahu. Za zmínku stojí podzim 1537 a roky 1559, 1573 a 1593. V roce 1612 se 11. prosince zvedla neslýchaná vichřice, která v krušnohorských pomezních lesích zničila na 200 tisíc šrágů dřeva, přičemž bylo mnoho zvěře zabito a zemská cesta přes Krušnohoří musela být čtyři týdny odklizená.

A tak bychom mohli pokračovat až do současnosti vichřicí Kyrill v lednu 2007 a vichřicí Emma v březnu 2008.

Další zvláštností, kterou jinak známe hlavně z tropických a subtropických oblastí naší planety, jsou tornáda. Ale ani v tomto bodě nezůstávají Krušné hory nijak po-

Následky povodně z 6. července 1931 v Jelení

zadu. Jako příklad z posledních let můžeme uvést největší tornádo na saské straně Krušných hor (22. června 1998), které v úseku Hammerbrücke – Johannegeorgsstadt udeřilo v délce 22 km a šířce 100–400 m a během 30 minut, vedle vysokých materiálních škod, porazilo na 60 tisíc m³ dřeva v lesních porostech.

Na naší straně potom „noční“ tornádo z 29. července 2005 v ose Abertamy – Ryžovna – Loučná – České Hamry v úseku přibližně 20 km poničilo střechy, v některých místech části domů, chat a dalších stavebních konstrukcí včetně lesních polomů a vývrátů. Celé řádění živlu bylo doprovázeno nezvyklými akustickými projevy.

Větrná smršť dále řadila 13. srpna 2003 mezi Kraslicemi, Rolavou a Klingenthalem a 29. července 2005 na Jelení.

Celkem lze říci, že jak poslední kalamity, tak výpočty kronikáře Lehmana pro období 11.–17. století potvrzují, že větší větrné

a sněhové extrémy se dostávají přibližně během čtyř let a jevy katastrofálního rozsahu v průměru ve čtyřicetiletých periodách.

Rozmary paní zimy

Rozmary paní zimy nosí v hlavě asi každý z nás a z posledních dob jsou dostupné na fotografiích z minulého století, zobrazujících například Abertamy s Hřebečnou zapadané v květnu až po střechy domků, říjnovou sklizeň brambor v Perninku a Loučné, ruční odhazování sněhu ze silnic mezi Perninkem, Horní Blatnou a Perninkem a Abertamy atd.

Z dob minulých je zajímavý rok 1553, kdy v únoru napadlo tolik sněhu, že se lidé dostávali z domů ven vikýři a v domcích pod Klínovcem sníh umačkal 7 lidí, nebo rok 1554, kdy napadl sníh 24. června.

Nakonec i já sám mohu za těch 50 let, co se zde s přestávkami pohybují, prohlásit, že jediný měsíc v roce, v němž nepadal sníh, je červenec a na běžkách jsem nestál

Les u Černého Potoka poblíž Kovářské po větrné smršti z 28. června 1935

jen v červenci a srpnu (naposledy v červnu nad Ryžovnou, nejdříve v září na Božím Daru).

V současné době jako zakládadlo globálního oteplování jsou častá varování před extrémními projevy počasí. Pro posouzení četnosti těchto jevů z minulosti až do současnosti nabízím po Lehmannovi i malou statistiku povodní a přírodních katastrof (o vichřicích ne-

mluvě) z historických záznamů ze sousedního Saska. První záznam o velké vodě pochází z vojenského tažení Karla Velikého do Saska v srpnu 785. Z 10. století je informace z 11. listopadu 962 o povodni po osmidenním sněžení na horách. Z 11. až 14. století je informací již jedenáct, z 15. také jedenáct, z 16. dvacet jedna, ze 17. jedenáct, z 18. šest, z 19. patnáct, z 20. dvacet čtyři a z 21. zatím sedm.

Z uvedeného přehledu je sice patrné, že počet událostí narůstá, ale k objektivnímu posouzení to – i s ohledem na menší stupeň dochování historických materiálů se zmínkami o extrémních počasí – nestačí. Významnou úlohu hrála jistě i hustota osídlení, která rostla. Také záznamy byly vedeny hlavně o událostech, které na obyvatelstvo bezprostředně doléhaly a působily škody na životech, majetku a navíc, pokud je bylo možné dát i do kontextu s nějakou jinou historickou událostí. Přírodní katastrofy v Krušných horách prostě od nepaměti byly, jsou a jistě i do budoucnosti budou. Jejich četnost ve vztahu ke globálnímu oteplování a také vzhledem k malé vypovídající hodnotě údajů je věcí budoucnosti. My si zatím ovšem užijeme skoro osmiletého období klidu, dvojnásobku délky periody, než o které se zmiňoval kronikář dávné krušnohorské historie Lehmann.

Jiří Kupilík
s využitím záznamů
Františka Nedvěda
foto: **Michal Urban,**
archiv Pavla Andrše
a Michala Urbana

Pahýly stromů nad Ryžovnou po tornádu z 29. července 2005

Kdo jste, doktore Slánský?

Psal se rok 1967, kdy i v tak odlehlém koutě republiky, jako byl Jáchymov, byl cítit závan určitého politického uvolnění. I ve městě, kam byl po léta vstup povolen jen na zvláštní propustky, se lidé mohli v očekávání pozitivních změn nadechnout. A hlavně přemýšlet, co všechno by se mohlo v jejich životě změnit k lepšímu.

Ve městě, těžce postiženém drancováním uranové rudy, živořilo lázeňství, jehož sláva se začínala budovat už před první světovou válkou. Jakou roli v tomto úsilí sehráli jáchymovští lékaři, o tom svědčí mimo jiné i vzpomínka na jednoho z nich – MUDr. Josefa Slánského. Ve své snaze navrátit lázním bývalou pověst měl naštěstí na koho navazovat. Byl to především MUDr. František Žďárský, který pocházel ze slavné rodiny spřátelené s rodinou T. G. Masaryka. Narodil se 12. srpna 1898 v Dašicích a po studiích medicíny se stal sekundářem státních lázní v Jáchymově a v roce 1934 jejich šéflékařem. Traduje se, že chod lázní udržel i v době, kdy se uvažovalo o jejich zrušení a převedení do Karlových Varů. Jak uvádí historik dr. Jan Urban, sfíral MUDr. Žďárský v roce 1938 mezi stávkující horníky, jejichž zdravotní stav měl na příkaz tehdejšího ministra zdravotnictví dr. Czecha vyšetřit. Shledal, že další setrvání v dole by pro většinu z nich mělo „povážlivé následky“. Jako obětavý a také veřejně činný lékař byl velmi oblíbený v celém městě. Zemřel 16. září 1957 a město po něm později pojmenovalo jeden z parků.

Jeho nástupcem se stal MUDr. Josef Slánský, jenž do Jáchymova nastoupil už v roce 1946. Narodil se 1. června 1917 v Mladé Boleslavi a doktorát medicíny získal po studiích na Karlově univerzitě v Praze. Podle jeho vlastních slov se do Jáchymova původně přihlásil jen na brigádu. Pomalu si ale zvykl a postupně se z něho stal, jak sám říkal, „jáchymovský fanda“. Kdo znal tehdejší poměry v zadrátovaném Jáchymově, musel uznat, že jen fanatický nadšenec tu mohl vydržet. Počet lázeňských lékařů dosahoval čísla tři, a to ještě

všichni pomáhali sloužit i nedělní a pohotovostní služby na obvodech. „A věřte, terén byl veliký, roztažený po okolních kopcích. Auta nebyla. Chodilo se pěšky až na Suchou, Žďár a Boží Dar,“ vzpomínal dr. Slánský.

Přesto zůstal. Vytrval s pevnou vírou v lepší časy a vášnivým zaujetím pro dva zde propojené obory – medicínu a fyziku. A především pro léčebné výsledky s tím spojené. Jako první důkladně pracoval metodiku lázeňské léčby a pravidelně expertízy pro ústřední orgány i další pracoviště. Napsal řadu odborných pojednání a pravidelně ordinoval. Řídil celou lázeňskou organizaci a zasedal v několika komisích a správních orgánech. Na dotazy novinářů odpovídali tehdejší zástupci města jednoznačně: „Je to zlatý člověk, nic mu pro Jáchymov není zatežko.“

Závěr patří vzpomínce, která by měla být vlastně na začátku. Její přesné datum si už nepamatuji (pravděpodobně začátek 60. let). K dispozici mám jen kopie dvou článků, které byly zveřejněny ve Stráži míru a později v deníku Karlovarské noviny. V obou si vybavuji nezapomenutelný zážitek z tiskové konference v Radiumpaláci, svolané tehdejším vedením lázní spolu s městským národním výborem. Sjelo se tam novinářů nebývale hodně, pozváni byli i zástupci ústředního tisku z Prahy. Napětí, které bylo cítit ve vzduchu, bylo pochopitelné. Po letech mlčení a jen prosakujících znepokojivých informací o zakázaném městě a přilehlém gulagu jsme byli svědky prvního oficiálního pokusu o to, aby se prostřednictvím médií veřejnost dozvěděla pravdu.

Jediným řečníkem byl MUDr. Slánský, který během svého proslovu trochu nervózně přešlapoval. Až posléze jsme se dozvěděli, že má čerstvě zlomenou nohu v sádře a zdvořilost mu nedovolila, aby si sedl. Během dalšího jednání, kdy nás doprovázel celým sanatoriem, jsme měli možnost si všimnout ještě něčeho dalšího, co jej charakterizovalo. Jeho ruce byly viditelně popálené radiem. Dobrovolně je dal na oltář své práce s nebez-

Sál v Radiumpaláci, kde probíhala tisková konference

Kolo příběhů

Snahou autorů jáchymovského Kola příběhů je představit osobnosti „velkých dějin“, ale i „malých lidských osudů“, které jsou spjaty s Jáchymovem, jenž letos slaví 500 let od svého založení. A tak se vedle sebe do řady (nebo lépe řečeno do kola) postaví například Georgius Agricola s Hermannem Hammerem, Marie Curie-Sklodowská s Antonínem Mikšíkem či Štěpán Šlik s Láďou Kotrčem. Příběhy vznikají na základě dostupných pramenů a badatelské činnosti, ale také na základě osobních vzpomínek, vyznání, soukromé korespondence či střípků z rodinných archivů.

MUDr. Slánský spolu s německým chemikem Ottou Hahnem (60. léta)

pečnou látkou, jež jiným vracela zdraví, proti níž však byla jen nedokonalá ochrana.

Ve své řeči, kterou doprovázel rozdáváním dokumentárních fotografií zrušovaného města a poničených památek, hovořil MUDr. Slánský naléhavě a do slova prosebně. Vysvětloval nevysvětlitelné, kritizoval a prosil. A my všichni od novin, kteří jsme si pro tuto příležitost museli ještě obstarat propustku do města,

jsme jen žasli nad naplno řečenou hořkou pravdou, v níž jen občas zasvítí záblesk optimismu. Pochopili jsme, že bez něho by se dílo obnovy jáchymovských lázní nemohlo podařit.

Když jsem po návratu z této historické tiskové konference přemýšlela, jak co nejvíc přiblížit čtenářům nejen kritickou situaci v Jáchymově, ale i člověka, jenž se s ní jako jeden z mnoha hodlá poprat, napadl mne trochu

omšelý novinářský trik. Využila jsem tehdy nebývalé popularity filmu, který už delší dobu plnil promítací sály snad v celém světě. Jmenoval se Kdo jste, doktore Sorge? a zaujal především perfektním zpracováním jedné špionážní aféry. Tak se stalo, že titulky mého článku Kdo jste, doktore Slánský? byl na světě a my dva jsme se ještě dlouho bavili tím, kolik lidí nás po jeho přečtení oslovilo a dožadovalo

se stejné mediální propagace. Kdo se diví, necht' si uvědomí příslušné letopočty.

Dnes je vzpomínka na mé první setkání s doktorem Slánským jen perlička, která zdaleka nepostihuje všechny jeho zásluhy o jáchymovské lázeňství a které nepochybně zpracuje někdo povolanější. Proto se jen nadále ptejme: Kdo jste byl, doktore Slánský?

Anna Fidlerová
foto: archiv autora

Za Annou Fidlerovou

V noci z 13. na 14. března 2016 zemřela ve věku 96 let dlouholetá karlovarská novinářka Anna Fidlerová, jež v Krušnohorském Luftu publikovala několik svých článků a rozhovor se Stanislavem Wieserem (č. 4/2015).

Anna Fidlerová se narodila 11. listopadu 1919 v Hospozíně na Kladensku. Po vystudování obchodní akademie v Praze pracovala v sekretariátu ministra Huga Vavrečky. Po druhé světové válce zamířila do Liberce, kde pracovala jako novinářka. Ve stejné profesi se zájmem o kulturní dění pokračovala v Karlových Varech, kam přišla v roce 1955. Doba po uvolněné atmosféře pražského jara 60. let neskončila pro Annu Fidlerovou dobře. Neprošla kádrovými prověrkami a novinářinu musela na dlouhých dvacet let opustit a živit se třeba jako uklízečka v karlovarském podniku Becherovka. Po roce 1989 mohla opět svobodně publikovat.

Na paní Fidlerovou vzpomínáme a děkujeme jí za spolupráci a za všechny příspěvky, jimiž obohatila náš časopis. Bohužel se již nedožila otištění několika článků, které ještě připravila v závěru svého života. Ty budou postupně uveřejněny.

Pavel Andrš

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

16. 4. - S láskou k lesu / Cleaning Neklid (Uklidme Česko)
(sraz u Infocentra Boží Dar nebo u chaty Iveta na Neklidu v 9:00,
s sebou si vezměte rukavice, společně se vydáme na Ježíškovu cestu)
30. 4. - Tradiční stavění májky a pálení čarodějnic (Pernink)
30. 4. - Pálení čarodějnic (Abertamy)
30. 4. - Čarodějnický rej u Šlikovy věže (Šlikovka, Jáchymov; 18:00)

**HASIČI
JÁCHYMOV**

pořádají

REJ ČARODĚJNIC

na Šlikovce

30. dubna 2016

od 18.00 hodin

PROGRAM:

*TOČIT SE BUDE JÁCHYMOVSKÉ „PĚTISTOVKOVÉ“ PIVO
možnost zakoupení i lahvového jáchymovského piva
a kelímků s logem 500 let*

ČARODĚJNICKÝ PODVEČER PRO DĚTI

VYHLÁŠENÍ NEJHEZČÍ ČARODĚJNICE

OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO

JÁCHYM500V

Z programu lázní Jáchymov

18. 4. - Jaroslav Ohec: 500. výročí založení města Jáchymov
(Běhounek; 19:15)
19. 4. - Jazzové balady Petry Brabencové (Curie; 19:30)
21. 4. - Con Silencio (Radium Palace; 20:00)
22. 4. - Postel pro anděla (DK Jáchymov; 19:30)
25. 4. - Zdena Fiedlerová: Stárneme bez bolesti (Běhounek; 19:30)
26. 4. - Popový svět Veroniky Savincové (Běhounek; 19:30)
27. 4. - Country skupina Patriot (Curie; 19:30)
28. 4. - Ať žije opereta! (Radium Palace; 20:00)
30. 4. - Čarodějnice (Radium Palace; 19:30)

Koncerty, divadla

19. 4. - KPH: Milan Al Ashab – housle (kino Nejdek; 19:00)
19. 4. - Zdeněk Bína – Accoustic Project
(Galerie umění Karlovy Vary; 19:30)
20. 4. - Jarní koncert sboru Collegium Vocale Jiřího Štrunce
(Galerie umění Karlovy Vary; 19:00)

21. 4. - Poezie & Jazz: Oldřich Mikulášek – Sólo pro jeden dech
(Galerie Drahomíra, Karlovy Vary; 18:00)
21. 4. - KSO: E. Elgar: Serenáda pro smyčce, G. Rossini:
Variace pro klarinet a orchestr, J. Haydn: Symfonie č. 45 fis moll
„Na odchodnou“ (Grandhotel Ambassador Národní dům,
Karlovy Vary; 19:30)
24. 4. - Koncert pro Wlaštovku (kostel Nanebevstoupení Páně,
Stará Role; 16:00)
28. 4. - KSO: A. Pärt: Kdyby Bach choval včely, W. A. Mozart: Koncert
pro klavír a orchestr č. 21 C dur, W. A. Mozart:
Symfonie č. 38 D dur „Pražská“
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)
7. 5. - Dasha Symphony (Grandhotel Ambassador Národní dům,
Karlovy Vary; 19:30)
10. 5. - KPH: Pavel Steidl – kytara (kino Nejdek; 19:00)
10. 5. - Chantal Poullain – Chansons
(Galerie umění Karlovy Vary; 19:30)
12. 5. - KSO: R. Schumann: Manfred, předehra; G. Mahler:
Rückertovy písně; F. Schubert: Symfonie č. 6 C dur
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)

Výstavy, přednášky

- 15., 18., 25. 4. - Komentované prohlídky Špitálního kostela Věch svatých
(Jáchymov; 14:00 a 15:00)
16. 4. - PhDr. et Mgr. Eva Novotná:
Johann C. Criginger a jeho mapa Čech
(muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
21. 4. – 22. 5. - V + V Machoninovi 60+/70+
(Galerie umění Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
23. 4. - M. Nesrsta a N. Weber: Minulost a současnost dolu Mauritius –
unikátní hornické památky (KC Krušnohorka, Pernink; 18:00)
5. 5. - L. Beran, P. Vorlík: Hotel Thermal – chráněná kulturní památka
(Galerie umění Karlovy Vary; 18:30)
10. 5. - Ueli Seiler-Hugova: Zážitková pedagogika
(Waldorfská základní škola Wlaštovka, Karlovy Vary; 16:30)
- do 15. 5. - Domorodé umění Afriky ze sbírky manželů Zemanových
(Interaktivní galerie Becherova vila, Karlovy Vary)
- do 29. 5. - Z historie hornictví v Krušnohoří
(muzeum Královská mincovna Jáchymov)
- do 29. 5. - Daniela a Karel Benešovi: Grafika
(Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)

Kina

16. 4. - Gangster Ka: Afričan (kino Pernink; 18:00)
20. 4. - Wilsonov (kino Jáchymov; 19:30)
23. 4. - Rudý kapitán (kino Pernink; 18:00)
23. 4. - Paddington (kino Jáchymov; 17:00)
23. 4. - Muž na laně (kino Jáchymov; 19:30)
27. 4. - Eva Nová (kino Jáchymov; 19:30)
30. 4. - Asterix a Obelix ve službách Jejího Veličenstva
(kino Pernink; 18:00)
30. 4. - Autopohádky (kino Jáchymov; 17:00)
30. 4. - Gangster Ka: Afričan (kino Jáchymov; 19:30)
7. 5. - Hodný dinosaurus (kino Pernink; 18:00)
14. 5. - Ztraceni v Mnichově (kino Pernink; 18:00)

Sport

16. 4. - O poklad Štěpána Šlika – orientačně-poznávací
městský závod družin (Jáchymov; 9:30)
20. 5. - Horská výzva (Boží Dar)

Jáchymovské „Kolo příběhů“ se pootočilo

První čtení z jáchymovského Kola příběhů připravily Městská knihovna Jáchymov, komise pro oslavy 500 let Jáchymova a redakční rada Kola příběhů na páteční večer 18. března. Akce byla zařazena mezi mnoho dílčích akcí v rámci oslav 500 let od založení města.

Pracovnice městské knihovny Karin Pašková, Miluška Veselá a Eva Kochová připravily v salonku knihovny důstojné a příjemné prostředí pro přečtení několika ukázkových příběhů, pro následnou debatu k nim a pro vzpomínky pamětníků. Diskuse o umístění kola, které se již vyrábí, nenašla řešení. Kolo by mělo sloužit jak místním občanům, tak i návštěvníkům Jáchymova, a proto je jeho vhodné umístění důležité.

Po úvodním přivítání asi dvaceti účastníků Karin Paškovou se slova ujal Vít Laitl. Nejprve vysvětlil záměr projektu a představil redakční radu Kola. V radě jsou hlavní redaktor Vít Laitl, iniciátor projektu Sam Palán, člen jáchymovského zastupitelstva a předseda komise pro oslavy 500 let Jáchymova Petr Fiala, bývalý kronikář, pamětník a jáchymovský patriot Oldřich Ježek, Milada Palánová, pověřená stykem s veřejností, a Jaroslav Ohec.

Účastníci čtení v salonku Městské knihovny v Jáchymově

První se četl příběh děkana Böhma, na kterém Vít Laitl vysvětlil jeho záměrné spojení s místopisem a se střípky jiných příběhů. Následoval příběh encyklopedického charakteru Madame Marie Curie-Sklodowské, který velice pěkně přečetla studentka ostrovského gymnázia, Jáchymovačka Lucie Lichtenbergová. O přečtení

příběhu Antonína Mikšíka byl požádán jeden z jeho dvou vnuků, kteří si přijeli čtení poslechnout. Následovala zajímavá debata, při níž bylo zmíněno mnoho vzpomínek na tohoto nezapomenutelného kapelníka. Čas příjemně plynul, dvě hodinky utekly jako voda. Přesto si přítomní vyžádali ještě přečtení příběhu Ing. Josefa Štěpa,

který měl opět spíše encyklopedický charakter.

Na závěr paní místostarostka Ingeborg Štiková oznámila, že podobné představení dalších příběhů se bude opakovat. Kdo se na toto čtení nedostal, má šanci na příští, které bude oznámeno v Jáchymovském zpravodaji.

Jaroslav Ohec

Obnovená Flaschnerova kaple v Hroznětíně

„Zhruba 2 km východně od Hroznětína se tyčí tmavá a ponuře působící skála z hrubozrnné žuly. Zlověstné a negativní místo je opředeno pavučinou četných strašidelných pověstí o čertech. Na ochranu před mocnostmi temnot tu lidé již ve středověku postavili kapličku,“ píše Stanislav Burachovič v knize Za ztracenou slávou západního Krušnohoří. Kaple, nazývaná podle stejnojmenné skály Flaschnerova kaple (Flaschnerkapelle), stávala po levé straně staré cesty do Merklína, dnešní zeleně značené turistické cestě, na úpatí kopce, na jehož vrcholu stával původně dřevěný kříž. Barokní verze kaple byla někdy po roce 1945 zničena a zůstalo pouze obvodové zdivo do výšky max. 0,5 m.

Pozemek, kde kaplička stávala, dnes patří Lesům České republiky, s. p., a v roce 2015 vznikl na Krajském ředitelství Lesů ČR v Karlových Varech záměr obnovit kapli v její barokní podobě podle dochovaných fotografií. Finanční prostředky pro realizaci byly státním podnikem vyčleněny z Programu 2020 – zajištění cílů veřejného zájmu u Lesů ČR. V tomto programu je začleněna i kapitola „Péče o regionálně významné drobné stavby a objekty“.

Kaple je v současné době dokončena a v sobotu 21. května 2016 v 11 hodin bude při slavnostním požehnání představena a otevřena veřejnosti. Kapli požehná nový biskup plzeňské diecéze Mons. Tomáš Holub a přítomen bude i ostrovský farář P. Marek Hric.

Obnovená kaplička

Budeme velmi potěšeni, pokud přijmete pozvání a přijdete v tento den pod Flaschnerovu skálu a společně s námi se slavnostního žehnání kaple zúčastníte. Možnost setkání s otcem

biskupem Tomášem Holubem jistě význam a slavnostní ráz celé akce umocní.

**za Lesy České republiky, s. p.,
Miroslav Rozner
foto: Václav Černý**

Nejvýše položené samoty a osady Krušných hor

Že je Boží Dar se svými 1 028 metry nadmořské výšky nejvýše položeným městem Krušných hor i celé střední Evropy, ví každý. Lidské osídlení se však v minulých staletích vyšplhalo do ještě vyšších partií Krušných hor. Většina z těchto sídel ovšem zmizela ze zemského povrchu ještě dříve, než se po druhé světové válce stačil vžít jejich nový, český název, pokud vůbec nějaký obdržela. Kde všude se nacházela? Luft se pokusil sestavit top ten nejvýše položených míst, kde lidé v Krušnohoří dříve žili. Do tohoto přehledu jsou zařazena místa, která existovala už před první světovou válkou a nesloužila jen turistickým účelům.

1. Klínovec (Sonnenwirbelhäuser): 1 140–1 155 m

Nikoho nepřekvapí, že hlavní soustředění vysokohorských samot je třeba hledat v okolí nejvyšší krušnohorské hory Klínovce. Na vlastním vrcholu hory se sice první budovy objevily až v souvislosti s postavením rozhledny v závěru 19. století, na jejích svazích však vzniklo několik samot již v 16. století. Tou nejvyšší byla skupina chalup na západním úbočí Klínovce při dnešní silnici z Božího Daru označovaná jako Sonnenwirbelhäuser (česky krátce jako Klínovec). V jejím názvu se objevuje původní pojmenování hory Sonnenwirbel, které bylo běžné ještě na počátku 19. století, teprve poté začal převládat název Keilberg. Osídlení v těchto místech vzniklo, jak jinak, v souvislosti s hornickou činností: stříbronosná žíla zvaná Sonnenwirbelgang zde byla odkryta už v roce 1533, tedy ve stejném roce, jako byl založen Boží Dar. Katastrální mapa z roku 1842 zde zobrazuje tři stavení, která spadala pod část Jáchymova Elbecken (Oelbecken), později přibýlo poněkud níže ještě další. Pů-

vodní chalupy byly zbourány krátce po druhé světové válce. Dnes v místě, odkud se nabízí nádherný výhled na jih k Jáchymovu a do údolí Ohře i na východ k Božidarskému Špičáku, stojí stožáry jedné starší a tří nových větrných elektráren. Nedaleko odtud probíhá hranice se Saskem s jedním z mála dosud dochovaných historických hraničních kamenů.

2. Kalter Winter: 1 050–1 100 m

Samotou, která zanikla již koncem 19. století, byla skupina dvou chalup zvaná Kalter Winter, jež stávala v příkrém jihovýchodním svahu údolí Zechengrund asi 1,5 km východně od Božího Daru. Také v tomto případě jde o prastarou hornickou osadu vzniklou bezprostředně u stříbrných dolů, které zde pracovaly patrně již před založením Božího Daru. Nabízí se zde dokonce paralela s hornickou osadou Wintersgrün, která podle pověstí měla vzniknout už na přelomu 15. a 16. století, její existence však není blíže doložena. Katastrálně spadalo místo pod Háj u Loučné pod Klínovcem, přifařeno však bylo stejně jako Sonnen-

Sonnenwirbelhäuser kolem roku 1910

wirbelhäuser k Božímu Daru. Božidarské křestní matriky dokládají, že děti se zde rodily ještě kolem poloviny 19. století, později však bylo toto odlehlé a nehostinné místo, kde zimy musely být opravdu studené, opuštěno.

3. Neklid (Unruh): 1 060–1 090 m

I třetí nejvýše položená krušnohorská samota se nacházela v západním okolí Klínovce, a to v místech, kudy dnes vedou sjezdovky na Neklidu. Nejstarší dům této samoty stál poblíž stříbrného dolu Unruh (Unruhe), který je znám už od roku 1543 a pracoval s přestávkami až do poloviny 19. století.

Toto stavení, původně pravděpodobně cáchovna dolu, bylo stejně jako sousední chalupa asi ve druhé polovině 50. let minulého století zbořeno, dochoval se jen výše položený, menší objekt. V okolí však dnes stojí několik novodobých chat, umístěných často na haldách starých dolů.

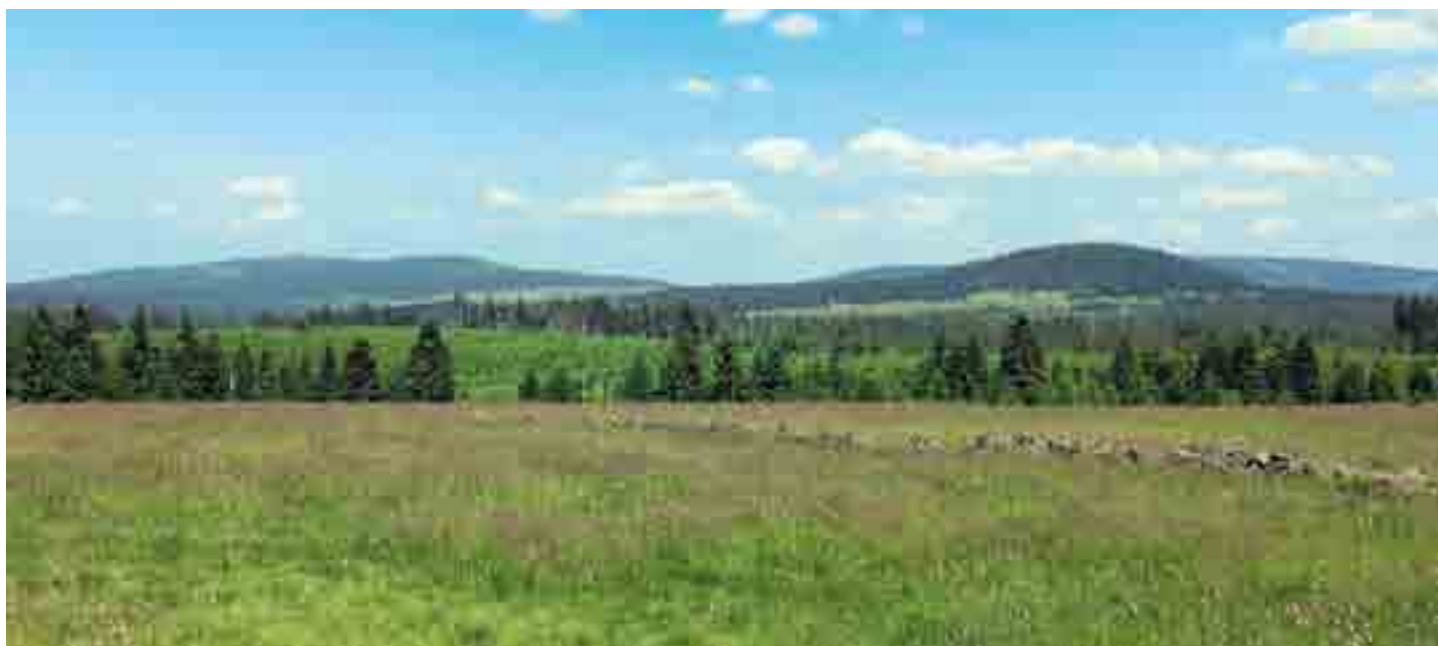
4. Špičák (Spitzberghäuser, Spitzberg, Gottesgaber Spitzberg): 1 010–1 052 m

Odlesněný prostor při západním úpatí Božidarského Špičáku (1 115 m n. m.) dodnes upozorňuje na místo, kde stávala samota Spitzberg se čtyřmi domy rozděle-

Nejvýše položené samoty a osady Krušných hor	
Název	Nadmořská výška
Klínovec (Sonnenwirbelhäuser)	1 140–1 155
Kalter Winter	1 050–1 100
Neklid (Unruh)	1 060–1 090
Špičák (Spitzberg)	1 010–1 052
Kopeček (Steinhöhe)	1 036
Bludná (Irrgang)	980–1 031
Sandigovy Domky (Sandighäuser)	1 011–1 030
Hofberg	995–1 030
Přední Hřebečná (Vorder Hengst)	985–1 013
Vršek (Werlsberg)	930–1 001
Pastviště (Weberberg)	1 000
Scherberovy Domky (Scherberhäuser)	996–998
Pozn.: Nadmořské výšky byly odečteny z podrobných map, skutečné výškopisné údaje se mohou mírně lišit	

Samota Neklid koncem 20. let minulého století

Pohled od bývalé samoty Steinhöhe k Božídarskému Špičáku, Fichtelbergu a Klínovci

nými katastrálně napůl mezi Boží Dar a Ryžovnu; od roku 1925 pak všechny spadaly pod Boží Dar. Patřila k nim i oblíbená výletní restaurace Wunderblume při samé patě Špičáku, která byla s 1 052 metry nadmořské výšky nejvyšším místem této samoty. Vzhledem ke geologickému podloží, v němž vystupují stejně jako na Špičáku třetihorní čediče, zde v minulosti neprobíhala žádná hornická činnost, jak však dosvědčují i četná stanoviště milířů v okolí, zdejší obyvatelé se živili pálením dřevěného uhlí a dalšími pracemi v lese nebo skromným pastevectvím, v blíz-

kosti se na několika místech také rýpala rašelina. Po druhé světové válce byly všechny objekty strženy, místy jsou však dosud patrné jejich základy.

5. Kopeček (Steinhöhe): 1 036 m

Německé, natož české jméno této samoty už dnes ani většině Krušnohorců asi moc neřekne. Šlo o nejvyšší část Ryžovny se dvěma domy postavenými na východním úbočí Wagnerova kopce (Nad Ryžovnou, 1 054 m). V jednom z objektů žila před rokem 1945 rodina Maxe Illinga, uváděného v prvorepublikovém seznamu živ-

Pohledy s restaurací Wunderblume se rozesílaly ještě krátce po válce, v pozadí další domy samoty Špičák

Poslední dva domy na Bludné

Hostinec Hofberg v roce 1926, v pozadí Háj u Loučné pod Klínovcem

ností Československé republiky jako výrobce mléka a mléčných výrobků. Jak uvádí Helmuth Kolitsch ve své Kronice Hřebečné, když byl v hostinci Wunderblume o víkendech a svátcích silný provoz, vyvěsili z okna prostěradlo, což byl signál pro jejich příbuzné ze samoty Steinhöhe, jež byla na dohled, aby přispěchali na pomoc. Z obou zdejších domů se dochovaly jen základy, krásný výhled na Špičák, Klínovec a Fichtelberg je však odsud stále.

6. Bludná (Irrgang): 980–1 031 m

Bludná (Irrgang) sice nebyla úplnou samotou, neboť zde kdysi působila dokonce i škola a v osadě, rozdělené katastrálně na tři části mezi Potůčky, Pernink a Ryžovnu, existovaly i dva hostince, svým na velké ploše roztroušeným osídlením bez jasně vymezeného jádra však samotu do značné míry připomínala. Z původních více než třiceti domů osady, která vznikla už počátkem 16. století díky četným dolům na cínovou a železnou rudu, se do dnešní doby dochovaly dva, shodou okolností jde o téměř nejvýše položené domy z celé původní Bludné. Ten postavený na úplně nejvyšším místě, stranou od okolní zástavby v nadmořské výšce 1 031 metrů, byl ovšem stejně jako většina ostatních po druhé světové válce zbořen.

7. Sandigovy Domky

(Sandighäuser): 1 011–1 030 m

Součástí Hřebečné byla mj. i samota Sandighäuser sestávající

Pastviště (Weberberg) v roce 1942, v pozadí Hofberg a Klínovec

jící ze čtyř stavení pojmenovaných po rodině Sandigů, která stávala roztroušeně na návrší nad dnešní Krušnohorskou lyžařskou magistrálou směrem k „radaru“. Z domů, srovnaných po válce se zemí, se sice mnoho nedochovalo, stále k nim však vedou staré, kameny roubené cesty a v jejich okolí dosud rostou okrasné květiny. Sandigovy Domky ležely v těsné blízkosti báňského Kateřinina rybníka, který zde existoval ještě koncem 18. století, a nedaleko nejvýše umístěné štoly na Hřebečné – Křížové štoly. Lze se proto domnívat, že i v tomto případě byli prvními staviteli horníci, dolující zde cínové rudy. Později se zdejší obyvatelé živil převážně skromným zemědělstvím.

8. Hofberg: 995–1 030 m

V místech, kde se dnes tyčí hotel Nástup a kde končí klínovecká Dámská sjezdovka, stávala kdysi samota Hofberg se šesti domy a čtyřicetkou obyvatel, spadající pod Háj u Loučné pod Klínovcem. Součástí samoty byl i hostinec, který byl svědkem prvních lyžařských pokusů na Klínovci. Kdy samota vznikla, není z historických pramenů zřejmé, je však pravděpodobné, že i u její kolébky bylo hornictví – pozůstatky poměrně rozsáhlých starých dolů na železnou rudu lze pozorovat v tzv. Hofgrundu při horním toku Bílé vody směrem k vrchu Macecha.

9. Přední Hřebečná (Vorder Hengst): 985–1 013 m

K osídlení roztroušenému na návrší v horní části Hřebečné náležela rovněž skupina chalup v nadmořské výšce kolem 1 000 m, označovaná kdysi jako Vorder Hengst. Původně šlo jednoznačně o hornické osídlení z 16. století kolem mnoha cínových dolů, z nichž nejvýznamnější byl důl Rote Grube (Červená jáma). Jeho umístění dodnes připomíná obrovská, přes 250 m dlouhá a až kolem 30 m hluboká skalní průrva (pinka), poblíž jejíhož jihozápadního konce dnes stojí bufet Červená jáma. Podle katastrální mapy z roku 1842 stávalo v tomto prostoru 9 domů. Na místě dvou

z nich byly v posledních letech postaveny novostavby, z ostatních se jen výjimečně dochovaly zbytky základového zdiva.

10. Vršek (Werlsberg), Pastviště (Weberberg), Scherberovy Domky (Scherberhäuser)

O poslední místo v top ten soupeří tři lokality, jejichž pořadí není možné určit bez přesného výškopisného zaměření. Jde o bývalou hornickou osadu Jáchymova Vršek (viz Luft č. 5/2015), jejíž nejvyšší dům stával podle odečtu z mapy v nadmořské výšce 1 001 m, dále o samotu Pastviště se dvěma zemědělskými usedlostmi, které byly postaveny nad Hájem u Loučné pod Klínovcem při silnici do Horní Halže v rovných 1 000 m nadmořské výšky (dále směrem na Horní Halži při křižovatce pod Meluzínou v místě zvaném Mauth/Mýto stávaly ještě výše, v 1 020 m, dvě další budovy z 19. století, zde však nešlo o standardní osídlení, ale o okresní celnici, využívanou později též jako hostinec, a vedlejší buquoyskou hájovnu), a konečně o samotu Scherberovy Domky s rovněž dvěma staveními patřícími k Ryžovně, které si původně zřejmě postavili horníci z nedalekého cínového dolu Draha kožešina a ještě před druhou světovou válkou pak sloužily jako zemědělské usedlosti.

Michal Urban

Scherberovy Domky asi kolem 1910

Pinka

Trychtýřovité pinky v místě starých šachet nad Jáchymovem

Pinky najdete v Krušných horách na každém kroku, jsou jich zde na rozdíl od většiny našich dalších pohoří tisíce. Tímto starým hornickým termínem se obecně označují menší i větší terénní deprese různých tvarů vzniklé v důsledku báňské činnosti.

Není však pinka jako pinka. Toto slovo si čeština vypůjčila z němčiny, kde v dnešním jazyce zní Pinge nebo řidčeji Binge, ve starších textech lze najít i tvary Bünge/Pünge. Podle německých jazykovědců se slovem Pinge/Binge ve středověké němčině označovaly okrouhlé prohlubně a v tomto smyslu vstoupila pinka i do saské hornické terminologie, pinky zmiňuje ve svých kázáních už jáchymovský pastor Mathesius v polovině 16. století. Staré německé hornické slovníky z 18. století dávají pinky téměř vesměs do souvislosti s propadem opuštěných šachet, přičemž vzniklá prohlubeň má zpravidla tvar trychtýře nebo mísy. Takovéto pinky o průměru a hloubce až několika metrů lze v Krušných horách zhusta nalézt na vrcholu starých hald hlušiny obklopujících původní šachtu umístěnou obvykle poblíž jejich středu. Po opuštění šachty si i v případě jejího zasypaní materiál v jámě postupně sedá a výsledkem je okrouhlá, až několik metrů hluboká prohlubeň se svahy zaoblenými dlouhodobou erozí. Protože šachty bývaly v dřívějších dobách zakládány zpravidla velmi blízko sebe, vznikly nad dobývanými rudními žilami na povrchu často desítky i stovky lineárně uspořádaných pinek označovaných pak jako pinkové tahy. Velmi ná-

zorným příkladem je pinkový tah na Schweizerově žile nad Novým Městem u Jáchymova.

Druhou kategorií pinek jsou prohlubně vzniklé propadem nedokonalě vyztužených podzemních dobývek, zvláště pak rozsáhlých komor odlámaných pomocí měkčení horniny ohněm. Takovéto pinky bývají mnohem rozsáhlejší a tvarově méně pravidelné, v němčině se pro ně používá i slovo Bruch. Typickým příkladem je obrovská pinka u Altenbergu ve východním Krušnohoří, která vznikla v důsledku opakovaných katastrofálních závalů komor ve zdejších cínových dolech. Při největším závalu, který se odehrál 24. ledna 1620, se do země propadla řada dolů i se čtyřmi žentoury a budovou kovářny a při zemětřesení vyvolaném řícením skal byla poškozena většina města. Pinka byla později, zvláště od

Velká pinka u Altenbergu

poloviny 70. let minulého století, uměle rozšiřována další povrchovou těžbou a dnes má tento kolosální kráter průměr kolem 400 m a hloubku asi 130 m. Menším, ale stále obrovským reprezentantem této skupiny pinek je tzv. Schnepfova pinka nad dolem Mauritius na Hřebečné a zčásti také velká pinka na Komáří hůrce nad Krupkou, z nové doby pak rozsáhlá trychtýřovitá pinka za dolem Václava Řezáče na Měděnci.

V širším slova smyslu jsou jako pinky označovány také staré povrchové dobývky – prohlubně vzniklé dobýváním ložisek přímo od povrchu, popř. prohlubně vzniklé kombinací připovrchové těžby a propadem nebo odtěžením podzemních prostor. V Krušných horách jsou obvykle protáhlé ve směru žil a mohou mít délku i několik set metrů. Nejznámějšími pinkami tohoto druhu jsou Vlčí a Ledová

jáma na Blatenském vrchu, obdobího charakteru je ještě daleko větší Červená jáma na Hřebečné.

Pinky jsou nejen charakteristickou součástí krušnohorské krajiny, ale mají velký význam i pro hornickou historii tohoto regionu, protože umožňují spolehlivě rozpoznat, kde všude v minulosti probíhala těžba a přibližně i v jakém rozsahu. V Sasku proto už v roce 1801 platilo nařízení, že vlastníci pozemků nesmí pinky zavážet a srovnávat se zemí. To ostře kontrastuje se situací v českém Krušnohoří, kde jsou sice od roku 2014 pinky na řadě míst chráněny jako součásti prohlášených krajinných památkových zón, ale bohužel stále často přetrvává nešvar dob minulých a pinky se stávají místem černých skládek a ukládání odpadu z těžby dřeva.

text a foto: Michal Urban

Wolfspinge alias Vlčí jáma na Blatenském vrchu na snímku Ruperta Fuchse z roku 1923

Grund, nejstarší část města Vejprty

Naše rodina se do Vejprty dostala z vnitrozemí v roce 1959. Rodiče i moje sestra byli pronásledováni tehdejšími režimem a tady v pohraničí se jim podařilo dobře pracovní prosadit. Já jsem se potom bez ohledu na historii rodiny v roce 1963 dostal na střední školu. Mé sestře se to ve vnitrozemí bohužel nepodařilo.

Až teď k stáru (v pokročilém věku) jsem se dozvěděl, že nás tam tehdy takových vyhnanců bylo více. A kromě nás větší část spolužáků ve třídě byli rodilí Němci, jejichž rodiče z nějakých důvodů nebyli odsunuti v divokých letech 1945/1946. S mnohými z nich jsem se přátelil a prožil dobrodružné dětství v pohraničním horském městě a romantickém okolí. Ve městě žily i rodiny horníků z Jáchymovských dolů. V letech 1960 a 1961 jsme také byli svědky rozsáhlých demolic (vojáci ministerstva vnitra vyhazovali do vzduchu desítky, možná stovky tehdy neobydlených domů). A až do roku 1961 (to byla postavena Berlínská zeď) byla hranice se Saskem ostře hlídána včetně ostatního drátu, vlčáků a ostré střelby.

Jeden z paradoxů mého života je, že mne rodiče tehdy nechali chodit do kroužku mladých pomocníků Pohraniční stráže (něco jako kombinace skautu a turistického oddílu, ale bohužel ta pomoc vojákům tam byla samozřejmě primární).

Z oken školy i bytu jsme dobře viděli na hraniční pásmo podél potoka, viděli jsme i do oken bytů v protějším Bärensteinu. Dnes je to těžko k pochopení, ale na to, abych se mohl jenom třeba podívat do lesa na německé straně, který jsme měli denně na očích z okna školní třídy, muselo uběhnout ještě dalších deset let.

Já jsem potom odešel na studia a moji rodiče se po roce 1968 z Vejprty odstěhovali. Velká většina mých kamarádů a spolužáků se tou dobou vystěhovala do Německé spolkové republiky, a tak se tam nebylo ke komu vracet. Až teď v důchodovém věku jsem na srazu spolužáků viděl publikaci paní Binterové o nejstarších vejprtských dějinách, o tisícileté solné stezce, která tudy vedla, o domech č. 1 a 2, o Blechhammeru jako nejstarší stavbě ve Vejprtech a o vůbec nejstarší části města nazývané

Historický pohled na Grund: vlevo uprostřed Blechhammer, zhruba v polovině svahu Jöhstadtská ulice

Grund, která se nacházela na severu nad nádražím při saské hranici. Neměli jsme o tom předtím tušení.

Dali jsme se s bývalými spolužáky do pátrání. Naštěstí jeden z nás, Mirek Žáček, sbírá všechno, co se vejprtské historie týká, a tak bylo možné při toulkách dnes již neexistujícím Grundem dát dohromady historii jednotlivých míst a domů. K tomu je potřeba říci, že celý Grund byl demolován v letech 1952–1953. Zřejmě především

proto, že ležel těsně při hranici. V době našeho dětství (nejspíš do roku 1964) zde bylo zakázané pásmo a nikdo z nás netušil, co za poklady (například téměř deset metrů hluboký úvoz staré solné stezky – Alter Passweg) se zde nalézá. Ve škole jsme měli vynikající učitele, ale bohužel o této historii buď nic nevěděli, nebo o ní nesměli mluvit.

Stojíce u zbytku domů č. 1 a 2 na staré solné stezce jsme se v létě 2014 spontánně rozhodli alespoň některá místa Grundu označit panely, a zdokumentovat tak jejich minulost. Shodou okolností ke stejnému rozhodnutí došli naši kolegové, amatérští historici ze sousedního Bärensteinu, a tak jsme vlastně současně postavili sedm panelů v češtině a němčině, které ukazují historii některých pozoruhodných míst v dnes již neexistující čtvrti města Vejprty.

Podařilo se nám také náhodou najít rodáky z Grundu. Tím jsme se dostali i k vyprávění pana Karla Bartla. Nesmírně zajímavý popis domů i jejich obyvatel stál za zhotovení samostatného panelu, umístěného v úvozu solné stezky.

Bohužel, dozvěděli jsme se zde i o excesech: hned v říjnu a listopadu roku 1938 zde nedaleko gestapo popravilo tři vejprtské občany židovského původu. V roce 1945 tu bylo v lese popraveno, zřejmě bez soudu, sedm německých občanů a dva vlasovci. Také po okolnostech těchto excesů a místě popravy pátráme v rámci našeho

Vejprty Grund

domy č. 1 a 2, hostinec Wolfsschmiede

Nacházíme se v jednom z nejvyšších bodů průmysku (tím nejvyšším je Lysa hora nad Rušovou, 850 metrů n.m.), kterým přes Králové hory vedla jedna ze starých dálkových obchodních cest. Na této cestě po dlouhá staletí probíhala výměna zboží i přeprava osob mezi Saskem a zeměmi Koruny české. Obchodní cesta dále pokračovala přes Přisecnici, na Žatec a Prahu. Dálkovou stezku využívala pro svůj přesun také vojska, včetně švédských i císařských vojsk. Tato cesta ztrátila na významu po výstavbě silnice Vejprty – Černý Potok v r. 1850.

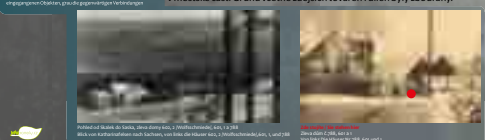
Přímě před námi se nachází rozvaliny domů č. 1, který byl svázán s domem č. 601. Bezpochyby patřily k nejstarším domům v bývalé části města Vejprty – Grund a prokazatelně zde stály již v r. 1770, kdy probíhalo první číslovaní domů v českých zemích.

Zhruba od r. 1900 byl v domě č. 2 známý hostinec Wolfsschmiede, dříve možná také kovárna. Kovář, který buď přímo zde, nebo v blízkém okolí mival žijící, byl nejspíš velmi vytížen, a to vzhledem ke strmému svahu, kterému se říkalo také Böhmischsteig a který zde končí i formou překážky. Hostinec na vrcholku kopce býval oblíbeným výletním místem i později, v době kdy tudy již povoz nejezdil.

Dálkové cesty zde vytvořily za staletí několik paralelních hlubokých úvozů, kromě samotné Alter Passweg i hluboký úvoz, kterým vede hranice se Saskem asi 20 metrů před Vámi a také další v lese na německé straně.

Některé z domů na staré cestě průmysku – Alter Passweg poskytovaly tzv. přípeře, kde bylo možné přepážnout koně či připravit pomocné spřežení (hlavně volské) k překonání strmého stoupání.

Domu v této části města byli obydleni až do jara roku 1946, kdy došlo k odsunu německého obyvatelstva. Posledním obyvatel domů č. 1 byl řezník Anton Müller, v domě č. 601 trafikant Otto Bittner. Posledním nájemcem hostince Wolfsschmiede byl Rudolf Wagner. Po odsunu německých obyvatel zůstaly domy již neobydlené až do roku 1952, kdy bylo rozhodnuto o vyčištění „zakázaného pásma“ a téměř všechny domy v městské části Grund včetně zdejch továren i dílen byly zbořeny.

Weipert Grund

die Häuser Nr. 1 und 2, die Gaststätte Wolfsschmiede

Wir befinden uns an einem der höchsten Punkte des Passes (der höchste Punkt ist der Reischberg mit 850 m ü NN), über den einer der alten Fernhandelswege durch das Erzgebirge führte. Über diesen Handelsweg wurden über viele Jahrhunderte zwischen Sachsen und dem Königreich Böhmen Waren ausgetauscht und Personen transportiert. Der Handelsweg führte weiter über Preßnitz und Saaz bis Prag. Er diente aber auch zum Truppentransport, z.B. den schwedischen und den kaiserlichen Heeren. Nach dem Ausbau der Straße Weipert – Píel im Jahre 1850 verlor der Handelsweg an Bedeutung.

Direkt vor uns befinden sich die Fundamente des Hauses Nr. 1, welches mit dem Haus Nr. 601 verbunden war. Sie gehörten zweifellos zu den ältesten Gebäuden im ehemaligen Weipert Stadtteil Grund. Nachweislich standen diese Häuser bereits 1770, als die erste Nummerierung der Häuser im Königreich Böhmen durchgeführt wurde.

Ab ca. 1900 befand sich im Haus Nr. 2 die bekannte Gaststätte „Wolfsschmiede“. Der Schmied, der entweder in diesem Gebäude oder in der näheren Umgebung seinem Handwerk nachging, muss gut ausgelastet gewesen sein. Der steile Anstieg des Passes, den hier die Fuhrwerke überwinden mussten und der auch als „der Böhmische Steig“ bezeichnet wurde, hat ihm sicher viel Arbeit beschert. Später, als schon längst keine Fuhrwerke mehr gefahren sind, war die Gaststätte ein beliebtes Ausflugsziel am Ende der Straße, welche bis zum Jahre 1945 die Stadt Weipert mit ihrer sächsischen Nachbarstadt Jöhstadt verband.

Die Fernhandelswege formten hier über die Jahrhunderte mehrere tiefe parallele Fahrinnen. Neben dem Alten Passweg erkennt man wenige Meter seitwärts, direkt an der Grenze auch heute noch eine solche Fahrinne. Auch im Wald auf sächsischer Seite bei Kühberg findet man noch diese Radsuren.

Einige Häuser am Alten Passweg (z.B. das Haus Nr. 5) waren sogenannte Vorspannhäuser. Dort konnte man das Gespann (Pferde oder auch Ochsen) wechseln oder zusätzliche Zugtiere vorspannen, um den steilen Anstieg zu bewältigen.

Die Häuser in diesem Stadtteil waren bis zum Frühjahr 1946 bewohnt, als es auch hier zur Abschiebung der deutschen Bewohner kam. Der letzte Bewohner des Hauses Nr. 1 war der Fleischer Anton Müller, im Haus Nr. 601 war es der Trafikant Otto Bittner. Der letzte Besitzer der Gaststätte „Wolfsschmiede“ war Rudolf Wagner. Nach der Abschiebung der deutschen Bewohner waren die Häuser bis 1952 unbewohnt. Im gleichen Jahr wurde das Grenzgebiet eingerichtet und praktisch alle Häuser des Stadtteils Grund einschließlich der Werkstätten und Fabriken sind abgerissen worden.

úsilí zmapovat historii tohoto podivuhodného místa.

Kde vznikaly Vejprty

V prostoru těsně u státní hranice se nachází nejstarší část města Vejprty, známá jako Grund. Vznikla podél prastaré dálkové komunikace, po níž se vozilo zboží z Halle přes Vejprty, Přísečnici a Žatec do Prahy a naopak. Za třicetileté války se po ní přepravovala i švédská vojska a z obranných důvodů byla tehdy zahrazována, byla pak proto nazývána také „Švédské šance“. Cesta ztratila svůj význam po roce 1850, kdy byla postavena nyníější silnice Vejprty – Černý Potok. Přesto zde ještě počátkem 20. století existovaly tzv. přípreže, tj. stavení, kde se dali vyměnit koně při dlouhé cestě anebo připrahnout volský potah před koně k překonání stoupání do průsmyku.

Hluboké úvozy (vlastně svazek mnoha cest) jsou dosud patrné ve strmém stoupání těsně u státní hranice a paralelně s ní. Nejhlubší, asi 8 m hluboký úvoz byl až do 50. let minulého století jednou z běžně používaných, z obou stran obydlených ulic Grundu. Ulice se jmenovala Alter Passweg (tedy „Stará cesta přes průsmyk“) a k ní vedla od Vejprty ulice Jöhstadtská, připojovala se zhruba v polovině svahu.

Stará obchodní cesta vedla přes Kühberg v Sasku a překračovala hraniční říčku Polavu přes most, který je již stržen. Nedaleko můstku stála kdysi hospoda a v její blízkosti byl později postaven hamr, ve kterém se kdysi vyráběl plech

– proto Blechhammer. Později zde byla umístěna výroba pozamentů, papírna a další průmyslová výroba. Podél obou ulic byly postaveny další továrny a dílny a několik desítek obytných domů, z nichž některé tu prokazatelně stály již v 17. století.

Ještě v roce 1939 fungovalo v Grundu osm velkých továren – sám Blechhammer měl téměř sto zaměstnanců, dále 8 dílen, hotel a 6 hostinců, 5 pekařů, 2 řeznictví, 3 trafiky, 7 obchodů s potravinami (konzumy), pila, obchod se dřevem, 3 obchodníci s uhlím, 3 kadeřnictví a 4 formanství a mnoho dalších profesí.

Blechhammer

U brodu, později mostu přes Polavu, stával prokazatelně již v roce 1661 hostinec. O dva roky později vybudovala královská komora naproti hamru na plech (Blechhammer) s vodním náhonem. Ročně se zde vyrobilo asi 700 q pocínovaného plechu, roku 1697 však hamr ukončil výrobu, jež byla obnovena teprve v 18. století. Byla zde zřízena papírna (Papiermühle), o několik let později přejmenovaná podle majitele J. A. Trinkse na Trinksühle, vyrábějící v č. p. 8 nejen papír, ale také lepenku.

Naproti stojící hostinec č. p. 7, známý jako Blechhammer i po zániku hamru, byl původně nazýván Blechtal, později U Vinného hrozu či lidově Divoký roh. Roku 1749 jej obec prodala a poté se majitelé často střídali.

Katastrální mapa severní části Vejprty z doby před první světovou válkou

Roku 1880 byl po požáru zcela stržen a znovu postaven s moderními továrenskými budovami, které jsou viditelné na dobových fotografiích. Zde i v bývalé papírně probíhala textilní výroba – vyráběly se zde prýmký, trikotáž, krajky, trásně, šňůry atd. Celý areál vlastnila v letech 1839 až 1945 rodina Schmidlů, posledním majitelem byl Edmund Schmidl. Ještě před druhou světovou válkou zde pracovalo 150 osob. Hostinec byl nadále oblíbeným výletním místem.

Po roce 1945 a odsunu německých obyvatel byla ještě výroba zachována, avšak v roce 1947 zde byl pravděpodobně založen požár a budovy totálně vyhořely. Srovnány se zemí byly o pět let později. Kupodivu se dodnes zachovalo původní klenuté sklepení hostince.

Stará cesta průsmykem (Alter Passweg)

Jak vypadalo okolí Blechhammeru před druhou světovou válkou, přibližuje vyprávění Karla Bartla, který vyrůstal v č. p. 5 na Alter Passweg.

„Za mostem přes hraniční potok byly tovární budovy firmy Schmidl-Kanneberger s Blechhammerem. Na levé straně hostinec Blechhammer a kousek výše vlevo vila majitele Blechhammeru Edmunda Schmidla. Úvozu, který pokračuje dále nahoru, jsme říkali také Huhla a v zimě to byla skvělá sánkařská dráha. Kousek dále po pravé straně stál dům č. p. 6, jehož posledním majitelem byl povozník Ernst Schreiber – jeho povozy jezdily až do Vídně. Potom stále po pravé straně stával dům mých rodičů č. p. 5, který

Pohled na severní část Vejprty – Grund ze Saska kolem roku 1930

Blechhammer

byl v majetku rodiny Bartlů zřejmě již od 16. století. Dům kdysi sloužil jako tzv. Vorspannhaus, tj. „připřež“, kde se před koně cestou vzhůru připřahalo volské spřežení. Po levé straně stávala továrna Ehrenfeldů, v níž se vyráběly prýmký (č. p. 880). Následoval Albel, také se mu říkalo Peinelt Haus (č. p. 4), v jehož zadní části byl mandl a dlouhá dílna na výrobu lan. Dále po levé straně byla vila majitele továrny Wenzela Ehrenfelda (č. p. 1043). Stoupáme-li dále, přicházíme na Jöhistadter Strasse, kde byl velký statek Huga Päckerta č. p. 3. Také zde bývalo k dispozici volské spřežení k tahání povozů. Odtud už je krásný výhled nejen směrem k saskému Kühbergu, ale i na kopec Bärenstein, nad domem již vidíme skalky. Cestou vzhůru po levé straně stál novější dům Dienelta Schustera, zvaného Piphanl, protože uměl vycpávat zvířata. Dále stále po levé straně bylo hospodářství Schneiderových a potom dům Marty Krohové.

Přicházíme k domům s čísly 1 a 601. První byl dům řezníka Müllera, druhý, těsně spojený s ním, byl dům Bittnerů (trafika). Jen o kousek dál byl hostinec Wolfschmiede (č. p. 2) patřící rodině Wagnerů, také se tu říkalo Beim Buttersef (Máslový Pepa). Hostinec býval oblíbeným výletním cílem vejprtských občanů. Poslední dům na Jöhistadt-

ské cestě vpravo byl novější dům pana Schmiedla, jemuž se říkalo „Glanzduf“ – právě tady byly k vidění každé Vánoce krásné jesličky s pohyblivými figurkami. Asi po 15 metrech už byla státní hranice, dále se pokračovalo k hájovně a hezké hospodě Berghof, dříve Bílý jelen, stojící na cestě do Jöhistadtu.“

Grundmühle

V severozápadním cípu Grundu, poblíž výrazného ohybu Polavy, stávala do roku 1959 vejprtská hospoda „Grundmühle“, česky mlýn „Na Skalkách“, která i přes své jméno nikdy nebyla klasickým mlýnem. Hospoda, postavená v roce 1903, měla nápadné, špičaté věžičky a byla pro svoji polohu velice oblíbeným výletním místem. Kromě výborné kuchyně nabízel hostinský pár Anna a Anton Angerovi svým hostům také terasu s krásným výhledem a velkým tanečním sálem. V zastřešeném zahradním domku na protější straně hrála často v neděli k tanci a poslechu dechová kapela nebo i celý orchestr. Na začátku první světové války celé toto zábavné dění skončilo. Adoptivní syn Julius padl v květnu 1915 na frontě, hostinský Anton Anger podlehl ve stejném roce srdečnímu infarktu. Anna Angerová skončila s podnikáním a odstěhovala se do města. V roce 1922 zakoupil tento objekt Josef Dienelt a zří-

Hluboký úvoz v Grundu vytvořily za staletí tisíce takovýchto potahů

dil tam továrnu, v níž se do roku 1926 pracovalo. V roce 1927 převzal budovu číšník Ernst Bartl a s velkým pracovním nasazením z ní udělal opět oblíbené výletní místo. V letech 1937 až 1939 vedl hospodu Hans Uhl, ale když začala druhá světová válka, skončila éra této hospody definitivně.

Pohlový vily

Na levé straně ulice Grundmühlstrasse (později Anton-Günther-Strasse či Smetanova třída) stával ještě v 50. letech 20. století dům č. p. 650 – architektonicky zajímavá vila továrníka Josefa Pohla. Ve svahu pod ní na pravé straně ulice Pohlsmühlstrasse (později Mlýnská ulice) se nacházela honosná vila č. p. 442 dalšího z bratrů Pohlových – Antona. Ve spodní části napra-

vo opět v ulici Pohlsmühlstrasse stával dům č. p. 22 (původně tzv. Medvědí mlýn) – přádelna firmy Franz Pohl a synové.

Franz Pohl (1763–1838) přišel do Vejprt z Rumburka roku 1804 jako trhovce prodávající punčochy. Protože se zde setkal s obrovským zájmem o punčochové výrobky, rozhodl se, že zde bude podnikat. V roce 1805 kupuje dům č. p. 4 v ulici Alter Passweg a roku 1806 zakládá firmu Franz Pohl, která byla později přejmenována na Franz Pohl und Söhne (Franz Pohl a synové) a od roku 1880 nesla název Franz Pohls Söhne Nachfolger (následovníci synů Franze Pohla).

V č. p. 22 vznikla přádelna Franze Pohla, která však v den pohřbu jednoho ze synů zcela vyhořela. Obnovená výroba se začala zaměřovat na produkci

Spojené domy č. p. 1 a 601, dům č. p. 1 patřil k nejstarším domům v Grundu, prokazatelně zde stál již v r. 1770, kdy probíhalo první číslování domů v českých zemích

Grundmühle

punčoch, ponožek, rukavic, čepic již na moderních pletacích strojích a postupně se rozšířila i do okolních obcí. Na konci 19. století firma zaměstnávala 350 strojových dělníků, 100 pomocných pracovníků a 150 šiček. O zaměstnance bylo na tehdejší dobu velmi dobře postaráno – byli již tehdy pojištěni pro případ úrazu, připojištěni a zabezpečeni k důchodu a zároveň měli zdravotní podpůrné pojištění.

Firmě se velmi dařilo a na přelomu století byla rodina Pohlů nejbohatší rodinou ve Vejpřtech, její členové se staly významnými mecenáši města. Roku 1888 se bratři Franz, Josef a Anton Pohlů společně rozhodli vybudovat pro rodné město nemocnici, jejíž výstavba stála 30 000 zlatých. Nemocnice v č. p. 670 (pozdější chirurgie, dnes chráněné bydle-

ni) byla slavnostně předána městu již 12. července 1891, roku 1902 se bratři rozhodli ještě pro výstavbu domu pro řádové sestry (č. p. 875) a chorobinec (pozdější gynekologicko-porodnické oddělení, následně LDN a do dubna 2015 budova polikliniky).

Bohužel ani nemovitostem rodiny Pohlů se nevyhnuly osudu dalších domů v Grundu. V dubnu 1953 byl mimo jiné zdemolován také dům č. p. 650.

Historie Grundu definitivně skončila po konci druhé světové války. První ranou byl odsun německých občanů, který se uskutečnil převážně v zimě roku 1946 – většina domů už potom nebyla obydlena a chátrala. Začátkem 50. let pak bylo rozhodnuto o vytvoření hraničního pásma,

Objekt firmy Franz Pohls Söhne Nachfolger v roce 1927, v pozadí vpravo restaurace Grundmühle

do něhož spadlo i území Grundu a prakticky všechny domy byly strženy. Největší objekt, továrna Blechhammer s přilehlou hospo-

dou, vyhořel v roce 1947. Dnes tato místa připomínají již jenom zbytky základů staveb.

Honza Císař

Sportovní maškarní ples v Nejdku

V sobotu 19. března se konal v nejdeckém kulturním domě tradiční Sportovní maškarní ples pořádaný Fotbalovým klubem Nejdek, který si již dlouhou dobu drží status nejnavštěvovanější kulturní akce v Nejdku. Jistě k tomu přispívá i fakt, že jde o akci s velkou

tradicí. Plesu se například zúčastnil pár, který zde byl již po dvaadvacáté, aniž jediný ročník vynechal.

Specifikum večera spočívá v tom, že velká část hostů dorazí v maskách, a jsme velmi rádi, že v maskách často velmi originálních. V posledních letech tak ne-

chyběli například vzduchoplavec v balonu, figurky z Lega, Jamajský bob, postavy z filmu Avatar, známé postavy ze seriálu Okresní přebor a další skvělé nápady, které bavi sebe i hosty celé akce.

Letos během večera vystupovala na hlavním sálu kapela Frizúr,

program byl také zpestřen bar-manskou show. V horním sálu „Klubičko“ probíhalo disko s DJ Mírou. Těšíme se v polovině března 2017 na shledanou v originální masce či bez!

**Zbyněk Draxal, FK Nejdek
foto: Daniel Seifert**

Zaplňený sál kulturního domu

Jamajský bob

Za jarem pod horami v údolí Ohře

Zima plíživě opouští své horské teritorium, ale v krušnohorských lesích stále zanechává závoje sněhu. Proto nezbývá než vyrazit jaru vstříc do podhůří, k malebné řece Ohři.

Lázně Evženie – začátek našeho výletu

Ohře tvoří hlavní tepnu kraje pod Krušnými horami. Na jejích březích se rozkládala úrodná pole a vody byly zdrojem ryb. Od nepaměti kolem řeky vedly obchodní stezky, a tak na jejích březích vznikaly osady, u nichž se tyčily hradiště a pevnosti. Český název Ohře stejně jako německý Eger pochází z původního keltského jména Agara (tzn. řeka bohatá na lososy).

Do malebného města Klášterec nad Ohří, které je slavné výrobou porcelánu, jsme dorazili hlavně proto, že v jeho blízkosti se nacházejí dvě romantické zříceniny tyčící se nad půvabnými zákoutími řeky Ohře. Jako nástupní místo

jsme vybrali lázně Evženie. Lázně totiž protíná červená turistická trasa spojující zajímavá místa v kraji.

Nejprve volíme trasu na zříceninu hradu Egerberk. Cesta vede přes řeku a hlavní železniční trať, dále pak prudkým stoupáním okolo vrchu Mravenčák přímo k hradu. Jeho jméno pochází z německého názvu Ohře – Eger. Kdo byl prvním stavitelem hradu, historici nevědí, ale v písemnostech je první zmínka z roku 1317, kdy jej vlastnil Vilém z Egerberku, zprvu odpůrce a pak přítel Jana Lucemburského, kterého doprovázel na všech výpravách. Majitelé hradu se často střídali, v roce 1591 se

Gotická klenba v okně na Egerberku

pány z Egerberku stali Štampachové. Těm byl po bitvě na Bílé hoře majetek zkonfiskován a roku 1623 jej získali Thunové. Ti však ponechali hrad trvale neosídlený, neboť měli hlavní sídlo v Klášterci nad Ohří. Hrad tak postupně pustl a stal se zříceninou.

Kolem hradu jsou dobře znatelné valy a hradní příkop. Do areálu přes něj vede dřevěný můstek. Do dnešní doby se dochovaly již jen zříceniny v různém stadiu rozpadu. Nejlépe zachovaná je střední palácová část nádvoří s obloukovitým zakončením. Ve zdech paláce jsou zachovány i některá okna a dveřní otvory. V jednom z oken je vidět

zbytek gotické klenby. Z hradní zříceniny se nabízí nádherný výhled na hřeben Krušných hor, před nímž se pyšně tyčí další zřícenina Šumburk, následný cíl našeho výletu.

Zpět se vracíme stejnou trasou, ale v sedle pod hradem se vyplatí na chvilku odbočit z červené turistické stezky a vystoupat na vedlejší vrch Mravenčák, jenž je od roku 1990 vyhlášen přírodní památkou. Jde o výrazný krajinný prvek – kuželovitý neovulkanický suk. Téměř na temeni se zachovala až 6 m vysoká skalní stěna. Pod ní jsou svahy pokryté suť. Hlavním předmětem ochrany této lokality jsou teplomilná společenstva rost-

Hřeben Krušných hor a záběr na Mravenčák z Egerberku

lin na skalním výchozu. Proto na tomto území nic netrhejte, nelovte, hlavním úlovkem je nádherný pohled do údolí řeky Ohře linoucí se mezi Doupovskými a Krušnými horami. Po stejné trase se pak vracíme až do lázní Evženie, neboť pouze tam je možné na cestě ke zřícenině Šumburku překročit Ohři suchou nohou.

Od lázní Evženie tentokrát pokračujeme dál proti proudu Ohře stále po červené turistické značce. Trasa je souběžná s cyklostezkou. Pod kuželovitým vrchem zříceniny je nutné odbočit na žlutou turistickou trasu, která nás doveďe přímo na vrchol.

Mohutný hrad s původním jménem Nový Šumburk byl založen Vilémem ze Šumburka někdy ve 30. letech 15. století (první písemná zmínka pochází z roku 1435) a nazván podle původního rodového sídla Schönburg v dnešním Německu. Někdy kolem roku 1550 byl téměř celý hrad zničen požárem a zřejmě již nebyl jako sídlo majitelů panství nikdy obnoven. Jako pustý je poprvé popisován na počátku 17. století. Velmi typický výběr místa hradu na vysokém izolovaném vrchu dobře ilustruje zkušenosti s rozvojem dělostřelctva za husitských válek a i v jeho opevnění se již objevují pokusy o zajištění dělostřelecké obrany ve formě hranolových bašt. Nejzajímavější je však důmyslné nálevko-

Pohled z Mravenčáku směrem do údolí Ohře a na Šumburk

vité zatažení vstupní brány, umožňující účinné ostřelování celého vstupního prostoru.

Protože se nám podařilo hradní komplex dobýt, mohli jsme si na vrcholu vychutnat i krátký piknik před dalším výstupem na zříceninu Perštejn. Po posilnění a pokochání se krásnými výhledy do kraje jsme se opět vrátili stejnou cestou k autu do lázní Evženie.

Poslední zřícenina již byla jen třešničkou na dortu výle-

tu. V obci Perštejn je možné asi 200 m za odbočkou na Údoličko zaparkovat auto a podle rozcestníku se vydat doleva mezi domy po modré turistické značce zhruba 500 m vzhůru. Hrad se dříve jmenoval Borschenstein a dodnes není jasné, kdo a kdy ho založil. První písemná zpráva o existenci hradu je z roku 1344 v souvislosti s Bedřichem ze Šumburku, pána na Perštejně. Další zajímavá zmínka je z roku 1530, kdy došlo

ke zkonfiskování Perštejna v souvislosti s penězokazectvím. Hrad tehdy patřil Jiřímu z Fictumu a Ferdinand I. Habsburský začal hrad zastavovat různým členům královské rady. Během správy hradu královskými úředníky hrad nezadržitelně pustl a v roce 1537 se o něm mluví již jako o zřícenině. Dnes je zřícenina zcela ztracena v lesním porostu a bohužel z ní není žádný výhled.

text a foto: Martin Liška

Zalomená brána na Šumburku

Zřícenina hradu Perštejn

Krásná Lípa – někdejší sklářská obec

Krásná Lípa (v němčině Schönkind), ležící na nezalesněném návrší v nadmořské výšce 700 až 750 m, byla stejně jako další místa Krušných hor charakterizována rozptýlenou zástavbou. Původ názvu někdejší obce lze vysvětlit zřejmě tím, že zde kdysi stávala starobylá a krásná lípa.

Celkový záběr na obec, v pozadí Rotava

Naleziště křemene na úpatí Ptačí hory (Hüttenberg, 827 m n. m.) se stala zřejmě podnětem k založení místa, pro které je k roku 1512 kromě mlýna a hornické činnosti doložena i existence sklářské hutě, tzv. Staré hutě (Alte Hütte). V okolí Krásné Lípy, Ptačí a Břidlové se nacházelo v 16. století hned několik sklářských hutí. Roku 1562 byl jmenován sklářem v Krásné Lípě Hans Schürer a toto příjmení se objevuje ve zdejších matričních knihách ještě v 17. století, a to nejen v souvislost

se sklářskou výrobou. Sklárství prakticky zaniklo nejspíše v druhé polovině 17. století, kdy z náboženských důvodů odešla část sklářů do sousedního Saska. Terziánský katastr z roku 1757 se již o žádných sklářských hutích v regionu nezmiňuje.

Obec se skládala z místních částí Teichhäuser, am Markt, auf der Koppen, Unterend, Oberend, Heide a Säuklaue.

V dávných dobách navštěvovali obyvatelé obce jindřichovický kostel a teprve v 16. století jim byla dána možnost scházet

Krásná Lípa kolem roku 1880

se v místní kapli, u níž se rozprostíral hřbitov. Přítomnost duchovního byla stále více zapotřebí v Krásné Lípě než v Jindřichovicích, které měly vlastního faráře až v roce 1627. Během třicetileté války došlo k nucenému odchodu nekatolického obyvatelstva včetně luteránských kazatelů, na jejichž místo nepřišli žádní katoličtí duchovní. Proto v těžkých dobách převzal funkci faráře starý ředitel školy Lorenz Schmidt z Jindřichovic.

Roku 1785 se zdejší kostel osamostatnil. Před reformací byl

kostelík zasvěcen sv. Trojici, posléze sv. Josefu. Roku 1811 byl dřívější dřevěný kostelík zbořen a postaven nový, vysvěcený o dva roky později. Kostel sv. Josefa byl jednoduchou empírovou stavbou s hranolovitou věží v průčelí, ukončenou jehlanovou střechou. Široké kněžiště dostalo trojboký závěr. Farnost Krásná Lípa, pod níž patřily okolní vesnice Milíře, Ptačí, Šindelová a Obora, vznikla v roce 1784 a náležela pod vikariát v Kraslicích.

V roce 1687 získala Krásná Lípa tržní právo a následně se sta-

Interiér kostela s barokním oltářem a pozdně barokní kazatelnou (1932)

Dolní část náměstí s kostelem

la poddanským městysem. Nositelové, majitelé Krásné Lípy od roku 1628, začali tvrdě zavádět protireformaci, ale jejich poddaní z Krásné Lípy se až do roku 1665 pokatoličtění urputně bránili. Podle berní ruly z roku 1654 zde bylo zapsáno 13 poddanských usedlostí (9 sedláků, tři chalupníci a jeden „na obci“). Dohromady obhospodařovali 21,5 strychu polí (přibližně 6 ha) a měli 9 tažných zvířat, 75 kusů skotu, tři ovce a šest koz. Domy byly považovány za dobré, pole však byla kamenitá a dařilo se jen ovsu. Obyvatelé se dále živili chovem dobytka a za mzdu vozili do hutí dřevěné uhlí.

Škola zde existovala zřejmě již za doby hrabat Šliků, poprvé je však doložena až v roce 1618. Po připojení Krásné Lípy k jindřichovickému panství (1628) byla škola podřízena škole v Jindřichovicích, jež sem vysílala učitelské pomocníky. Nová budova vznikla v letech 1706 až 1707, ale v 80. letech 18. století se nacházela v tak špatném technickém stavu, že ji bylo nutno uzavřít a postavit novou.

V místním pivovaru, který byl zřízen patrně za Mikuláše Šlika někdy po roce 1556, se nevažilo již v době třicetileté války.

V lese severně od Krásné Lípy je připomínán kamenný kříž v podobě sloupových božích muk s letopočtem 1680, jež připomínají oběti moru v obci.

Podle záznamů z roku 1785 se zde kromě kostela nalézalo 63 domů a jarmarky se konaly dvakrát ročně. Roku 1847 je Krásná Lípa uváděna jako „ves s tržním právem“. Tehdy bylo v obci napočítáno 98 domů, v nichž žilo 793 obyvatel.

V 19. století se obyvatelstvo věnovalo vesměs domácí výrobě, jako bylo paličkování a tkalcovství. Muži nacházeli obživu v železárnách v Šindelové a Rotavě. Po roce 1813 se tady rozvíjela produkce šindelů, tehdy žádané krytiny.

Kolem roku 1930 byly v obci zastoupeny tyto úřady a instituce: čtyřtřídní obecná škola s vrchním řídícím Josefem Klierem, místní četnická stanice, kterou vedl

vrchní strážmistr Anton Pfaff, a poštovní úřad v čele s Josefem Janouchem. Autobusové spojení do Nejdku (přes Milíř, Javořinu a Bernov) bylo zajištěno čtyřikrát denně.

Před rokem 1945 existovaly v Krásné Lípě hostince Zum goldenen Adler (U Zlatého orla), Post-Diele, v níž se původně nacházela poštovní dostavníková stanice, dále Zur Sommerfrische, Heider, Am Teich (U Rybníka), Endler, Roußbutte a Walzer. Posledně tři uvedené hostince měly jen výčepní lokály a každoročně se v nich konaly při muzice zabijačkové hody.

Po odsunu německého obyvatelstva po druhé světové válce se obec vylidnila. Z 689 obyvatel a 109 domů v roce 1945 zbylo o pět let později při sčítání lidu 65 domů a 80 obyvatel (přitom v únoru 1946 zde ještě žilo 495 osob, v listopadu 1948 jen 96 lidí). Po roce 1950 byla proto Krásná Lípa připojena k Šindelové. Následně sice došlo k nárůstu počtu obyvatel (v roce 1961 tady bylo evidováno 147 osob), poté však docházelo k dalšímu úbytku, takže roku 1991 se zde zdržovalo pouze 48 lidí. Na základě posledního sčítání lidu, domů a bytů (2011) bydlelo ve 46 domech celkem 95 obyvatel.

Krásná Lípa se dostala do povědomí lidí také incidentem, který se tu odehrál 6. června 1945, kdy bylo nedaleko obce zastřeleno Čechy deset německých rukojmích. Podle jedné verze šlo o to, že se v obci měla nacházet uprchlá skupina Němců, podle jiné verze mělo jít o uprchlého příslušníka SS. Nikdo se však na předchozí výzvu nepřihlásil, žádné stopy po uprchlících nebyly nalezeny. Úředně formulované odůvodnění rozsudku hovořilo o tom, že šest osob bylo potrestáno za útěk, u dalších čtyř byla údajně nalezena zbraň. Pomníček, vzdálený asi 400 metrů jihovýchodně od Krásné Lípy, jenž připomíná tuto událost, byl zřízen v roce 1992 (viz též Luft 7/2012).

Pavel Andrš
foto: Heimatbuch
Landkreis Neudek,
Heimatmuseum Stadt- und
Landkreis Neudek in
Augsburg-Göggingen

Vyhlášená hospoda Zum goldenen Adler (U Zlatého orla)

Situační plánec obce před rokem 1945

Interiér kavárny a zahradního hostince Post-Diele

Krajský úřad Karlovarského kraje svolal na 30. března 2016 jednání k problematice myslivosti v rámci aktualizace studie „Lesnické hospodaření v Krušných horách“. V zastupitelském sále krajského úřadu se sešli zástupci Ministerstva zemědělství, Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, městských úřadů, vlastníků pozemků z dotčené oblasti, Lesů České republiky, s. p., Státního pozemkového úřadu, provozovatelů myslivosti a mysliveckých sdružení. Jednání zahájil a všechny přítomné přivítal člen rady Karlovarského kraje pro oblast životního prostředí a zemědělství Josef Hora.

Zástupce Ministerstva zemědělství Martin Žižka vystoupil s programem revitalizace Krušných hor

včetně zajištění finančních zdrojů a jeho stěžejními body, obnovou porostů náhradních dřevin a snížení škod zvěří na únosnou míru. Zásadním problémem se staly vysoké stavy jelení zvěře a enormní nárůst škod na lesních porostech, které vyžadují bezodkladné řešení směřující ke snížení stavů na únosnou mez formou nastavení pravidel v plánování a odlovu zvěře. Jen v Karlovarském kraji je na 44 700 hektarech ustanoveno 28 honiteb s normovaným kmenovým stavem 528 ks jelení zvěře, ale skutečný stav je mnohonásobně vyšší a překračuje 3 000 kusů.

V diskusi převažoval názor, že celý problém způsobují přemrštěné ceny (řádově ve statisících korun ročně) nájemného, jež nutí provozovatele honitby k ekono-

Krásná Lípa v číslech

Rozloha: 2,30 km²

Počet obyvatel k 1. 12. 1930: 703

Počet obyvatel k 17. 5. 1939: 657

Domácnosti (1939): 219

Zaměstnanci v zemědělství (1939): 60

Zaměstnanci v průmyslu a řemeslech (1939): 330

Zaměstnanci v obchodu a dopravě (1939): 67

Živnostníci (1939): 163

Lesnické hospodaření v Krušných horách

micky výhodnějšímu lovu hlavně trofejové zvěře na úkor holé, což vede k růstu celkové populace. Padla připomínka k Lesům České republiky, že provádí pouze minimální rozsah ochrany lesa proti ohryzu a loupání. Zajímavý příklad řešení u sousedních Saských státních lesů (Sachsenforst) nabídl správce městských lesů Boží Dar Karel Picura. Tam je celá záležitost v režii státu a lov je prováděn na základě povolenek jednotlivým zájemcům. Krajský ředitel Lesů České republiky, s. p., Miroslav Rozner vysvětlil přítomným stanovisko státních lesů, které zůstává na současném provozování myslivosti formou nájemních honiteb na desetiletá období včetně honiteb ve vlastní režii.

S plánovaným návrhem, jak celou situaci řešit, seznámil Václav Lupínek z odboru životního prostředí a zemědělství krajského úřadu, který počítá se zřízením jednoho celku pro plánování chovu a lovu, oblasti chovu jelena evropského v Krušných horách. Koncepci na pětileté období bude stanovovat poradní sbor jeleňářské oblasti složený ze zástupců státní správy a držitelů honiteb, kteří budou nakonec určovat výši lovu pro jednotlivé nájemce honiteb.

Další, tentokrát již konkrétní pracovní jednání zástupců státní správy s držiteli honiteb je plánováno na polovinu dubna. Nebude to určitě jednoduché a všichni – jak myslivci, tak nemyslivci – jsme zvědaví hlavně na praktické výsledky přímo v přírodě.

Jiří Kupilík

Josef Hora zahajuje jednání

Honitby v části Karlovarského kraje

Krušnohorský výlet přilákal běžkaře do okolí Perninku

Průběh letošní zimy pořadatelům lyžařských běžeckých závodů příliš nepřál, a celá řada tradičních akcí i novinek – od Štítu Krušných hor po abertamskou Horskou smyčku – tak musela být pro nedostatek sněhu odvolána. Nejinak tomu bylo u 2. ročníku Krušnohorských výletů, které byly letos naplánovány do Loučné pod Klínovcem, Perninku a Přebuze. Na závěr lyžařské sezony se v náhradním termínu (19. března) podařilo uspořádat alespoň jeden z výletů, a to v samém centru západního Krušnohoří – Perninku. Stopy nad Perninkem našťastí odolaly intenzivnímu slunečnímu svitu, který se do tamních pastvin a strání opřel jen pár dní před plánovaným výletem. Pořadatelé si odešli a běžkaři mohli využít jednu z posledních příležitostí této zimy k provětrání svých těl i lyžařského náčiní.

S ohledem na omezenou sjízdnost běžeckých tras na loukách

v okolí Perninku a Abertam směřovala většina běžkařů nad perninské nádraží na Schuppenberskou cestu a po Bučinské cestě, která je součástí Krušnohorské lyžařské magistrály, dále na Korce. Nutno podotknout, že právě tato trasa mezi perninským nádražím a Korci v délce zhruba 7 km zůstává sjízdná i v podmínkách, kdy už na ostatních místech Krušných hor běžkovat nelze. Někteří účastníci výletu, především rodiny s dětmi, zvolili o něco kratší okruh po Černé cestě směrem na Bludnou a Spáleníště, kde v nevlídném počasí využili možnost posezení a doplnění sil v občerstvení U Červené jámy. Kvalitní běžecké stopy dokázal i přes zhoršené sněhové podmínky vytvořit Jindřich Mach, který již několik sezon upravuje s rolbou Prinoth lyžařské trasy v okolí Perninku, Horní Blatné a Abertam – díky!

Síť lyžařských běžeckých tras v širším okolí Perninku

I přes nepřízeň počasí a přímý přenos ze závodu žen světového poháru v biatlonu, který ten den vysílala Česká televize, se v Perninku sešla padesátka nadšenců, z nichž mnozí navštívili tento kout Krušných hor vůbec poprvé.

Obec Pernink zajistila pro běžkaře perfektní zázemí včetně teplého občerstvení v tamním

komunitním centru Krušnohorka, za což starostka paní Tůmové a správce paní Mitterpachové děkujeme, stejně jako zástupcům skupiny „Aktivní Pernink“ (Martinovi a Romaně Liškovým), kteří svou pomocí významně přispěli k úspěšnému průběhu akce.

Eva Nduwimana
foto: Martin Liška

Stopy mezi Perninkem, Jelením, Horní Blatnou a Abertamy jsou upravovány rolbou Prinoth T2S

Komunitní centrum Krušnohorka posloužilo jako skvělé zázemí běžkařům i pořadatelům

Tajemství jednoho obrazu

Nalezený obraz

Budou to tak tři čtyři roky, kdy při svozu komunálního odpadu v Perninku upoutal moji pozornost, mezi hromadou různého haraburdí, ležící obraz. Byl na něm namalován portrét vojáka v německé uniformě, podle výložek šikovatele pozemního vojska. Protože jsem odpůrcem vyhazování jakýchkoliv obrazů, odnesl jsem si zarámovaného vojáka domů. Hlavou mi začaly vrtat dvě otázky. Kdo byl ten mladý muž? Jak a proč se dostal obraz na skládku až pětadesát let po skončení druhé světové války?

Moje pátrání začalo mezi perninskými starousedlíky, bylo úspěšné a přineslo odpověď na otázku první. Voják se jmenoval Alfréd Enzmann, nevrátil se z východní fronty a byl prohlášen za nezvěstného. Jeho rodina bydlela v Perninku údajně v Blatenské ulici a skončila při odsunu v bývalé NDR.

Otázka druhá zůstala nezodpovězena.

Celá tato záležitost se mi vybavila opět při četbě Luftu, konkrétně článku o herci Karlu Enzmanovi z Perninku. A tak se mimoděk nabízí otázka další, v pořadí třetí. Nebyli náhodou ti dva pánové v nějakém příbuzenském stavu, anebo je to jen pouhá shoda jmen?

Miloš Dáňa
foto: Jiří Kupilík

Horská služba – okrsek Bouřňák

Stanice HS Bouřňák (2014)

Okrsek Bouřňák horské služby se rozkládá ve východní části Krušných hor se středobodem kolem vrcholu Bouřňáku (869 m n. m). Spodní hranici v jihovýchodní části tvoří úpatí Krušných hor limitované železnici v úseku Osek – Dubí. Západní hranici tvoří linie od nádraží Osek přes Dlouhou louku, Fláje až po Žebrácký roh na státní hranici s Německem. Po státní hranici postupuje hranice okrsku až po Cínovec a na severovýchodní straně tvoří hranici silnice Cínovec – Dubí. Na západě sousedí okrsek s okrskem Klíny a na východě s okrskem Telnice.

Okrsek Bouřňák byl jedním z prvních okrsků horské služby (HS) v Krušných horách. O zřízení stanice HS na Bouřňáku se začalo uvažovat už v roce 1954, ale k vlastnímu oficiálnímu založení došlo až v roce 1955. Založení horské služby v Krušných horách se datuje dokumentem z 3. března 1955, který oznamoval, že je ustanovena jako pobočka HS Krkonoše, a to na základě první schůze z 28. ledna 1955 v tehdejší Bendlově chatě v Novém Městě v Krušných horách. Vznikly tehdy tři okrsky: Telnice (ved. Jaroslav Mikoláš), Nové Město v Krušných

Členové okrsku Bouřňák (2015)

horách (ved. František Suk) a Pyšná (ved. Karel Bohuslav). Okrsek Nové Město byl později přejmenován na Bouřňák.

Postupně vznikla stanice HS na Klínech a následně i na Moldavě. Obě tehdy patřily pod okrsek Bouřňák, a to zhruba do roku 1970, kdy se vytvořil samostatný okrsek HS Klíny. Stanice Moldava byla později zrušena a naopak vznikla stanice Mikulov, kde sídlilo ústředí HS Krušné hory s náčelníkem Jaroslavem Břachem a terénním zaměstnancem HS Juliem Hönigem. Původním sídlem stanice HS Bouřňák byla pronajatá místnost v hotelu přímo na vrcholu Bouřňáku a jedna dílna v místnosti pronajaté v Hrobu – Dolním Mlýně. Později bylo sídlo přemístěno do pronajaté místnosti v domě J. Höniga v Mikulově a zároveň sloužilo jako kancelář oblastního náčelníka HS Krušné hory. V roce 1963 byla dokončena stavba typizované dřevěné chaty stanice HS na Bouřňáku, ale ještě v téže roce chata vyhořela. Roku 1964 byla zahájena výstavba nové stanice, která v sezoně 1964–1965 již byla v provozu. Stanice v průběhu času doznala několika přestaveb až do dnešní podoby. V Mikulově byla svépomocí v roce 1984 dostavěna nová budova, kam se přemístilo ústředí HS Krušné hory. Vznikla zde kancelář oblastního náčelníka, ošetrovna, služebna a garáže pro techniku.

Po odchodu Jaroslava Břacha roku 1989 do důchodu byl náčelníkem HS pro Krušné hory zvolen Rudolf Chlad a ústředí v Mikulově bylo zrušeno a přemístěno na Boží

Dar. V Mikulově zůstala jen stanice HS, která byla později zrušena jako nadbytečná vzhledem k vybavení okrsku moderní dopravní technikou. Později byla prodána i budova stanice.

Z metodického hlediska patřili členové okrsku Bouřňák k nejlepším v rámci celé české horské služby. Především Jan Endersch a Petr Loos získali cvičitelské průkazy HS 1. třídy a jako takoví byli členy lektorského sboru HS a podíleli se na výcviku členů HS v základních školách, cvičitelských kurzech i na vydání učebnice horské služby. Oba se zúčastnili cvičitelských kurzů ve Vysokých Tatrách i mezinárodního kurzu horských záchranných služeb v letech 1979 a 1980 v Algauských Alpách. Zároveň sklízeli úspěchy i v mezinárodních soutěžích, především v letech 1969 a 1970 ve skialpinistické soutěži v italském Lecco spolu s Pavlem Mutlem.

I ostatní členové okrsku byli úspěšní především v mezinárodních soutěžích HS a zároveň patřili k nejúspěšnějším frekventantům základních škol HS. Kromě pravidelných doškolení v okrsku i oblasti se většina členů zúčastňovala nad rámec svých povinností především pro udržení nebo zvýšení fyzické kondice závodů, jako byl Memoriál Mišty a Vobořila, Jizerská 50 či Krkonošská 70. Členové okrsku také navázali mnoho mezinárodních styků jak s německým Bergwachtem (NSR) a Červeným křížem (NDR), tak například s rumunským Salvamontem, jihotyrolským Bergrettungsdienstem,

Cvičení členů HS Bouřňák (2003)

americkou USAF Pararescue nebo tehdy jugoslávským PSCG. Bohužel většina těchto styků po roce 1989 zanikla.

V současnosti sídlí okrsek ve své stanici na Bouřňáku, kde má služebnu, ošetřovnu, společenskou místnost, kuchyňku s jídelnou, sociální a technické zázemí

včetně garáže pro dopravní techniku. K vybavení patří radiostanice, PC, GPS, telefon, sněžné skútry a čtyřkolky s přívěsy, záchranné vozidlo, sanitní materiál a pomůcky rychlé první pomoci. Celkově má okrsek pod vedením vedoucího Petra Kavky a metodika Pavla Pilného 11 členů a čty-

ři čekatele a zájemce. V okrsku slouží dva pracovníci z povolání (zaměstnanci HS) Václav Ryč a Tomáš Plíva. Kromě likvidace lyžařských úrazů na šesti sjezdových tratích přímo na Bouřňáku poskytují členové okrsku své služby v areálu běžeckých tratí na Novém Městě, dále na Kruš-

nohorské magistrále, popřípadě ve volném terénu.

Kromě typických zimních lyžařských úrazů likvidují v posledních letech i letní cyklistické úrazy, úrazy paraglidistů a podílejí se na službách a likvidaci úrazů v horolezecké oblasti Tisá – Ostrov.

Petr Loos, HS Bouřňák

Nemocnice Ostrov otevřela nový pavilon

Letos v lednu byl zahájen provoz pavilonu B Nemocnice Ostrov, kde vzniklo moderní lůžkové pracoviště psychiatrického výzkumu a rehabilitace. Díky tomu bylo možné přesunout stávající ambulantní a lůžkové části předemětných oddělení do nových, kapacitně lépe vyhovujících prostor, které umožnily zavedení nových léčebných metod, zajistí včasnou a efektivnější lékařskou péči, a znamenají tak výrazný posun v zajištění komplexnosti péče pro klienty zdravotnického zařízení. Oddělení psychiatrie je jediným nemocničním zařízením s ambulantní i lůžkovou částí v kraji. Nově zřízené oddělení rehabilitace je z hlediska nabídky a komplexnosti služeb rovněž zařízením krajského významu, jelikož v Karlovarském kraji prozatím

zdravotní péče v takto požadovaném standardu a kapacitě chyběla.

Původní chátrající objekt, který se nacházel v bezprostřední blízkosti nemocnice, byl naposledy využíván jako vojenský sklad lékařského materiálu. Modernizace spočívala jak ve stavebních úpravách, tak i v pořízení nového vybavení. Cílem projektu bylo výrazně zkvalitnit poskytování zdravotní péče v oblasti psychiatrie a rehabilitace jakožto oborů, které se prolínají všemi medicínskými obory. Díky projektu se podařilo zajistit dostupnost péče (ve smyslu zkrácení čekací doby) pro obyvatelé Karlovarského kraje a rovněž držet krok s moderními trendy v těchto medicínských oborech, především v propojení jejich jednotlivých segmentů směrem k celostní medicíně.

Psychiatrické oddělení pod vedením primáře MUDr. Václava Feruse je umístěno v 1. patře, kde je akutní stanice, a ve 2. patře, kde se nachází psychoterapeutická stanice. Celková kapacita oddělení je 50 lůžek. Disponujeme pokojem intenzivní psychiatrické péče, geriatrickým pokojem, dvou- a třílůžkovými pokoji s příslušenstvím. Psychiatrický stacionář je v přízemí pavilonu B se samostatným vchodem. Součástí programu stacionáře je za dobrého počasí klimatoterapie ve Sportparku Ostrov a každé úterý AT skupina pro motivované klienty se závislostní problematikou.

„Dostali jsme nový prostor pro terapii, kde se budou klienti cítit dobře a bude dobře postaráno o jejich potřeby. Naše oddělení nyní splňuje nové standardy psy-

chiatrické lůžkové péče,“ těší se ze změny MUDr. Václav Ferus.

Rehabilitační lůžkové oddělení je v nejvyšším patře budovy a nyní čítá 32 lůžek. Ambulantní rehabilitace je v přízemí pavilonu B, kde bude pacientům sloužit rozšířená vodoléčba, jejíž součástí je Kneippův chodník (střídavé koupele dolních končetin), tzv. šlapačky, dvě vířivé koupele na horní končetiny, dvě vířivé koupele na dolní končetiny a tři celotělové vany a bazén.

„V souvislosti s rozšířením vodoléčby můžeme nyní využít nové léčebné metody – rozšiřujeme tak spektrum pacientů a zkrátíme se čekací doby na ambulantní rehabilitaci,“ doplnila primářka oddělení MUDr. Eliška Šmejcová.

Markéta Singrová, tisková mluvčí Nemocnice Ostrov

Pavilon B nemocnice

Bazén slouží pacientům

Jaro je tu a probouzí vše živé. Pupeny se nalévají a hlízy brambor s klíčky v kypré půdě budou brzy na políčkách a zahrádkách kořenit a vyhánět listy. Jarní bramborová hlíza má jiné složení škrobů než stejná brambora po podzimní sklizni. Je mimofádně vhodná právě pro dnešní recept, který na horách nechybí v žádné kuchařce a s mírnými obměnami složení se vyskytuje v celé oblasti střední Evropy včetně Rakouska a Německa. Všude tam, kde jsme žili a pracovali.

Suroviny

840 g brambor, 100 ml mléka, 200 g hladké mouky, 2 vejce, česnekové stroužky, sůl, majoránka, černý pepř podle chuti, 100 g slaniny, 150 g sádla

Postup

Omyté a oškrabané brambory nastrouháme, směs necháme chvíli ustát, až část vody s vyloučeným škrobem zhnědne a můžeme ji odlít. Přidáme prosátou hladkou mouku, sůl, mletý černý pepř, trochu mléka, domácí voňavou majoránku, rozetřený česnek, slaninu rozkrájenou na kostičky a vejce, vše dobře zamíchá-

me. Placky opékáme do zlatova na sádle a vyhřáté pánvi nebo můžeme použít pečicí plech, dobře jej vymazat sádlem a bramborákové těsto v troubě upéct najednou. Po vychladnutí nakrájíme. Podáváme samotné, se sýrem atd. A nezapomeňte, bramborák či trhanec se musí taky pořádně zapít, dobrou meltou nebo pivem.

Recept byl vyzkoušen projektovým týmem SOŠ a SOU Nejdek v rámci projektu Erzgebirge/Krušnohoří kulinarisch erleben – Regionale Küche als Ausdruck einer (wiederentdeckten) gemeinsamen Identität im sächsischböhmischem Grenzraum – „Kulinářské zážitky v Krušnohoří/Erzgebirge – Regionální kuchyně jako výraz (znovuobjevené) společné identity v sasko-českém pohraničí“.

Protože jsem dlouho nepublikoval nic z krušnohorských písní a poezie, přidávám dnes pro ty z vás, které zajímá naše bramborová historie, píseň od Reinholda Illinga, výrobce lemavek, básníka a skladatele písní české části Krušnohoří, který putoval s hudební skupinou z Přísečnice po celé Evropě (Bramborové písně, Kupferberg 1884 – Merksteint 1971).

Bramborák se slaninou

„Brambory jsou u nás známy na vesnici i ve městě jak pro užitek, tak na venkově jako pravý domácí požitek. Brambory jsou skutečně dobré, děláme z nich různé pokrmy. A kdybychom neměli žádné brambory, vypadalo by to smutně.“

Refrén: Brambory jsou pro nás štěstím, brambory jsou pro nás zdravé a netloustneme po nich. Proto jsou brambory vskutku u nás pravým domácím požitkem.

Kdo zůstává Falašem, bude nemocný, tak je to i s uzeninou, kousky sledě zas velmi zapáchají a je po nich velká žízeň.

Proto jezme brambory, zůstaneme zdraví a silní, nesmíme jen přlíš šetřit máslem a tvarohem. Z brambor vaříme kaši a pečeme knedlíky – och, to štěstí!

Jíme je hodně a krájíme je ke kávě, děláme z nich bramboráky, placičky.“

Josef Dvořáček,

Vysoká Pec u Nejdku

První setkání původních obyvatel Perninku v jejich rodné obci

Setkání bývalých německých obyvatel Perninku probíhá každoročně v německém městě Burgau. Letos poprvé dojde ke společnému setkání v Perninku. Nejspíše tomu přála náhoda, že poté, co se nově vzniklá skupina „Aktivní Pernink“ pídila po historii a zvycích dřívějších obyvatel, tak v Německu začali uvažovat o jejich setkání poprvé ve staré vlasti. Došlo k předání kontaktů a plánování se rozběhlo na plné obrátky. Výsledkem je pozvánka na sobotu 21. května 2016 a pevně věříme, že účast bude hojná. Těšíme se na společné povídání a zavzpomínání nad starými fotkami.

za Aktivní Pernink Martin Liška

1. přátelské setkání v Perninku dne 21. května 2016

Německý spolek krajanů „Glück auf“ – bývalý okres Nejdek (dnes Augsburg) – zve všechny lidi dobré vůle na setkání v Perninku.

Program:

- 12:00 hod.** Oběd v restauraci TINA, přivítání starostkou obce paní Tůmovou
- 14:15 hod.** Žehnání hrobů na perninském hřbitově
- 15:00 hod.** Bohoslužba v kostele Nejsvětější trojice – celebruje pan farář Hric z Ostrova (česky) a pan farář Bertels z Drážďan (německy). Za doprovodu varhan zazní píseň Franze Schuberta (vč. překladů do češtiny)
- 16:30 hod.** Posezení u kávy v restauraci TINA, na citeru zahraje paní Berta Růžicková z Nejdku
- 17:30 hod.** Zakončení a rozloučení

1. Freundschaftstreffen in Pernink (Bärringen) am 21. Mai 2016

Die Heimatgruppe „Glück auf“ - früherer Landkreis Neudek (heute Augsburg) - lädt alle Menschen guten Willens zum Treffen in der Heimat ein.

Programm:

- 12:00 Uhr** Mittagessen im Restaurant TINA mit Begrüßung durch die Bürgermeisterin Frau Tůmová
- 14:15 Uhr** Gräbersegnung an dem Bärringer Friedhof
- 15:00 Uhr** Zweisprachiger Gottesdienst durch den Pfarrer Hric von Schalckenwerth und Pfarrer Bertels aus Dresden. Zur Orgel wird die Messe von Franz Schubert gesungen (mit drei tschechischen Übersetzungen)
- 16:30 Uhr** Kaffee & Kuchen im Restaurant TINA mit Zitherspielerin Frau Berta Růžicková von Neudek
- 17:30 Uhr** Ausklang und Abschied

Na běžkách se nemusí jen běhat, dokázali mladí lyžaři na Supercrossu

Šestého ročníku soutěže Supercross se na velikonoční pátek 25. března zúčastnilo rekordních 199 mladých lyžařů z českých i německých oddílů běžeckého lyžování od Liberce přes Plzeň po Karlovy Vary a Oberwiesenthal až do Drážďan. Trať v duchu velkých mezinárodních soutěží ve snowboardcrossu na sjezdovce za hotelem Praha na Božím Daru byla připravena exkluzivně pro ročníky 1999 až 2010.

Nejmladší závodníci, věkové kategorie 6–9 let, se na rychlou trať plnou sjezdových pasáží, klopenek, boulí a skoků pustili v samostatných jízdách, ti starší, deseti- až osmnáctiletí, bojovali o medaile vyřazovacím systémem. Na povel hlavního rozhodčího se otevřelo startovací zařízení, používané na soutěžích ve skicrossu a snowboardcrossu, a odstartova-

la vždy čtveřice závodníků. Dva rychlejší z každé jízdy postupovali do dalšího kola s jasným cílem stupňů vítězů.

Závod si jako fanoušek a především otec dvou závodníků nenechal ujít ani český reprezentant, božídarský Lukáš Bauer. V česko-německých napínavých soubojích se dařilo závodníkům Dukly Liberec i početně nejsilnějšímu týmu LK Slovan Karlovy Vary.

A jak se závod líbil závodníkům? „Supercross jsme si parádně užili. Pořadatelům se povedla opravdu dobrá trať, byla rychlá, zajímavá, a přitom bezpečná. Škoda, že takových závodů není v sezóně víc,“ řekl trenér úspěšné liberecké party Arnošt Hlaváček a dodal: „Každopádně se už dneska těšíme, že přijedeme do Krušných hor zase za rok, na Supercross 2017.“ A na otázku, zda se

Na startu (foto: Jan Šimeček)

závodníci mohou těšit na další ročník, nám manažer projektu Miroslav Schimmer prozradil, že s hlavním partnerem Českou poštou již probíhají jednání. Budeme se tedy těšit!

Výsledky i fotky fotografka Jana Šimečka ze soutěže jsou na stránkách www.supercross-klinovec.com.

Martina Poštová

Kiwi Cup 2016

Historické lyže, dobové oblečení a samozřejmě zelená na Kiwi baru, to vše patří již 26 let k akci „Kiwi Cup“ na božídarském Neklidu. Pro letošní ročník připravil pořadající Telemark Team Boží Dar trať paralelního slalomu o tvrdosti podkladu a ergonomii branek hodných úrovně světových pohárů. Nejdříve se na ni vydaly děti. Následovala kategorie lyže a novodobý telemark. Závěrečnou parádní disciplínou byl jako každým rokem dobový telemark.

Třešničkou na dortu byl letošní, v pořadí druhý Kiwi Ples, kde proběhlo slavnostní vyhlášení dospěláckých kategorií. Swingové melodie a dobrá zábava patřila vítězům i všem lyžníkům.

(mp)

Dámská jízda aneb školačky zaplavily Boží Dar

O velikonoční neděli se za krásného slunného jarního počasí rozloučily slečny, ženy i seniorky s letošní sezonou v běžecké stopě. Třináctého ročníku Dámské jízdy s podtitulkem „My všechny školou povinné“ se jich zúčastnila téměř stovka.

Závodnice ve školních uniformách pod přísným dozorem ředitelky „Zvláštní dámské školy“ a za asistence několika školnic absolvovaly pětikilometrový okruh po Ježíškově cestě na běžkách nebo pěšky. Muži zajišťovali výdej zdravé stravy v mobilní školní jídelně a podíleli se také na tech-

nické přípravě trati. Ceny pro medailistky v kategoriích Děti, Pěší, Slečny, Ženy a Seniorky stejně jako ocenění pro trojici nejkrásnějších masek předávali primátor města Karlovy Vary Petr Kulhánek, starosta města Boží Dar Jan Horník, olympijský medailista a božídarský občan Lukáš Bauer a jeden z prvních členů běžeckého oddílu Slovanu Karlovy Vary Bruno Ferch.

Závod na závěr lyžařské sezony pravidelně pořádá Lyžařský klub Slovan Karlovy Vary ve spolupráci s programem „Sportuj s námi“ České unie sportu, komisí rov-

ných příležitostí ve sportu Českého olympijského výboru a městem Boží Dar pod vedením hlavní organizátorky akce Jitky Peřiny.

Těšíme se na shledanou na Dámské jízdě 2017, jejíž téma zní „princezny na lyžích“.

Martina Poštová

Zima 2015/2016 je za námi

Zimu máme konečně za sebou a mnozí z nás se již těší z přícházejícího jara – období zrodu, lásky i naděje. Vraťme se však ještě s malým bilancováním k letošní zimě.

Na úvod si připomeňme několik čísel. Maximální teploty $+11,4\text{ }^{\circ}\text{C}$ bylo dosaženo 26. prosince 2015, nejméně bylo naopak 22. ledna 2016, a to $-26,1\text{ }^{\circ}\text{C}$. Nejvyšší sněhová pokrývka (27 cm) byla na stanici Šindelová naměřena 17. ledna a největší srážkový úhrn byl zaznamenán 1. prosince – $31,4\text{ mm/m}^2$ dešťových srážek. Už z pohledu na tyto hodnoty je patrný veliký rozpor.

Začnu tím, co dělá zimu nejvíce viditelnou, a to je sníh. Sněhová pokrývka byla v zimě 2015/2016, podobně jako v uplynulých třech letech, opět z těch slabších. Čísla hovoří jasně – pouze tři zimy v průběhu posledních 40 let na tom byly z hlediska sněhové pokrývky hůře než ta letošní.

Poprvé se sníh objevil na konci listopadu. Hodnoty v prosinci, jak známo, byly značně podprůměrné – sněhové srážky byly zaznamenány pouze první a poslední den měsíce!!! I v únoru šlo pouze o jednotlivé dny a teprve s mrazy ve druhé dekádě měsíce ukázala zima svou pravou tvář. V západním Krušnohoří se sníh držel delší dobu nad hrani-

cí 900 m n. m., díky čemuž jsme si po dvou letech mohli do sytosti užít běžecký sport. Sjezdovat by se v posledních třech letech bez zasněžení nedalo vůbec a i přes technický pokrok a houževnatost obsluh sněžných děl byla lyžařská sezona poznamenána problematickou udržitelností sněhové pokrývky.

S podprůměrnými srážkami ve formě sněhu se však zima vyrovnala vydatnějšími dešti – a celkové množství srážek ji tak se 119 % vláhou řadí v posledním desetiletí na pomyslné první místo. Důsledkem této srážkové bilance je mj. skutečnost, že se naprosto vyrovnala vláhová bilance povrchové vody – ta je v současnosti v okolí stanice Šindelová na 98 %. Také co se týče stavu spodní vody, jsme na tom v porovnání s většinou míst v Česku lépe (85 až 90 %).

Rovněž teploty byly v letošní zimě vysoce proměnlivé. Listopad a zejména prosinec byly teplotně značně nad normálem. Únor se již dostal k normálu a držel se jej i březen, i proto byly podmínky pro zimní sporty v tomto měsíci nejlepší.

I taková byla tvář letošní zimy

Březen je specifickým obdobím končící zimy a začínajícího vegetačního období. Na jeho začátku mohou ranní teploty klesat až k $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$ (dvakrát za posledních 40 let bylo dosaženo i $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$) a v poslední dekádě teploty dosahují k $+18\text{ }^{\circ}\text{C}$. Nastupující jaro je však spojené i s dalšími jevy, jako jsou pyly, a právě v březnu

začíná pylová sezona. Kvetou jívky, podběl, lísky a nejvíce zastoupeným kvetoucím stromem je v březnu olše šedá/lepkavá. Za zmínku stojí také stoupající hodnota UV indexu, jež koncem března dosahuje stupně 3 a 4. Pro opalování kůže je to již hodnota vyžadující ochranu.

A jaký je výhled na letošní jaro? Řekl bych aprílový. Jako celek má být jaro teplotně slabě nad normálem. Najdeme v něm několik studených vpádů, takže sníh budeme moci vidět ještě i v dubnu. Avšak teploty přes $+15\text{ }^{\circ}\text{C}$ zažijeme v dubnu také několikrát. V květnu to již bude běžně přes $+20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Srážkově se bude letošní jaro pohybovat spíše okolo normálu, místy by mohlo být i slabě podprůměrné. Rozmanitě by však mělo být rozložení vláh na jednotlivé dny. Zatímco zpočátku budou srážky přicházet průběžně, v květnu se budou přibližovat charakteru bouřkovému, typickému nahodilými a prudšími srážkami.

Přeji všem, aby si jaro užili podle svých představ a aby jim jarní měsíce přinesly radost a zábavu – ať už při setkání s přáteli, vycházkách do přírody či vyjíždkách na kole.

s pozdravem Váš větropravec
Rudolf Kovařík
foto: Václav Kupilík

Jaro, víte!

„Přijede panda velká, velká, velká,“ hlásí po celém lese sojka. „Co tady v našem lese bude dělat, co tady ten velký býložravý medvěd chce, máme se radovat, nebo mít strach?“ ptala se zvířátka mezi sebou. „Konečně si můžeme u nás dělat, co chceme, bez ohledu na pravidla té zoologické zahrady za hranicemi a bučení bizonů za mořem. Když jsme se shodli s ussurijským tygrem, domluvíme se i s velkou pandou a určitě to bude pro náš les výhodné,“ prohlásil král lesa starý medvěd.

A tak se přichystalo velkolepé přivítání. Pěšina v lese až k medvědímu brlohu byla vyzdobena symboly pralesa velké pandy. Ale ne všechna zvířátka souhlasila. Hlavně stará prorad-

ná sova, která za svůj život vystřídala mnoho ptačích hnízd, v čele ostatního drobného ptactva ostře protestovala, že život zvířátek v dalekém a obrovitém pralesu se neřídí podle pravidel platných u nás v lese doma. Za to zvířata vysoké se návštěva zamlouvala, teritoria v domácím lese jsou malá a nové pastviny se jistě vyplatí.

Konečně očekávaná návštěva dorazila a všichni hlídači lesa byli v pohotovosti. „Ano, bambusové výhonky, to je budoucnost všech zvířátek bez ohledu na to, kde a ve kterém lese žijí, a váš malý les se může stát velkým bambusovým hájem, oázou všech dalších pand, které sem po mé návštěvě přijedou. Na zřízení háje a stavbě zavlažovacích kanálů se

budeme významně podílet,“ nabídl panda velká.

„Ale co z toho budu mít já, který jsem celý život zvyklý na jetelíček?“ ptal se zajíc. „A co jablíčka?“ zmínil se ježek. „Co semínka?“ pískalo ptactvo. A přidávali se až na všežravce i další drobní obyvatelé lesa. „Prostě se budeme živit tím, co je pro

naše přežití výhodné, ostatně jsme to dělali vždycky a zpěvné ptactvo, i když v jiných tóninách, bude zpívat dál,“ prohlásil moudře starý medvěd. „Ještě štěstí, že nenávratně vyhynuli dinosauři,“ pípla nesměle sýkorka a usedla na staré krmítko k hroudičce osvědčeného loje.

Jiří Kupilík

INZERCE

Tel.: 608 318 420
E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí

Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny
Novinka – řezba motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406

362 35 Abertamy

tel.: +420 725 891 545

e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Krušnohorská
Apatyka

*...by se vyhledá a využije
Hornorýchleho lesa*

Bylinné
oleje
masti
tinkтуры
čaje
specialitky
poradenství
e-shop
herbar

odborné přírodní produkty
Hornorýchleho lesa
dárkové domácí výrobky
dárkové stromky
dárkové produkty

www.krusnohorsky-luft.cz

LESY JÁCHYMOV

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme:
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvě hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: pondělí až čtvrtek 11-16, pátek a sobota 8-17, neděle 10-17
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

OČNÍ OPTIKA

Marketa Tomková

pondělí až pátek
08:00 - 17:00

Sokolovská 1621
356 01 Sokolov

tel.: 352 669 406

u nás si vyberete...

www.optika-tomkova.webnode.cz

JÁCHYMOV

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

■ krytý bazén 25 m ■ dětský bazének s vodopádem ■ Kneippův chodník ■ tobogán ■ finská sauna, infra sauna ■ a parní box ■ whirlpool	■ letní terasa s lehátky ■ wellness procedury ■ suché uhlíkové a radonové koupele ■ relaxační masáže ■ parafinové zábaly ■ rybičky Garra Rufa	■ skupinové lekce Aquafitness /na objednávku/ ■ solná jeskyně ■ kryokabina ■ fitness a solárium ■ kadeřnictví ■ kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz

www.laznejachymov.cz

ENGADIN

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU

BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK:

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • RĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

**VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!**

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

9.1., *23.1., 6.2., *27.2., 12.3., *26.3., 9.4.,
*23.4., 7.5., *21.5., */*11. + 12.6., 25.6.2016
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Handschuhherzeugungsvorfürungen
** Abertamská pouť / Aberthamer Fest

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham

Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

M. Nesrsta & N. Weber: Minulost a současnost dolu Mauritius
23. dubna v 18:00 hod., Pernink – KC Krušnohorka

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
Il. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771, 728 479 709, vm@fias.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
KVĚTEN až ŘÍJEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

**RESTAURACE
BOHEMIA
HORNÍ BLATNÁ**

• LEVNÉ UBYTOVÁNÍ
www.pensionbohemie.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711